

Beslissing van de Reclame Code Commissie

In de zaak van : Kennisplatform Gespoten PURschuim (Kpf), gevestigd te Etten-Leur, klager,
tegen : Stichting Meldpunt PURslachtoffers, gevestigd te Veenendaal, verweerder

De procedure

Namens klager hebben mr. J.G. Reus en mr. A.N. Faber, beiden advocaat, bij brief van 10 januari 2025 bezwaar gemaakt tegen de hierna te noemen uitingen van verweerder.

Verweerder heeft bij e-mail van 22 februari 2025 op de klacht gereageerd.

De Reclame Code Commissie (hierna: de Commissie) heeft de klacht behandeld tijdens de zitting van 17 april 2025.

Klager werd vertegenwoordigd door [REDACTED] (voorzitter), bijgestaan door mr. Reus voornoemd en dr. [REDACTED] (toxicoloog/arbeidshygiënist).

Verweerder werd vertegenwoordigd door [REDACTED] (voorzitter), [REDACTED] (secretaris en penningmeester) en [REDACTED] (bestuursadviseur).

Na de zitting heeft correspondentie per e-mail plaatsgevonden naar aanleiding van het verzoek van verweerder aan de Commissie bij e-mail van 22 april 2025 aan om -samengevat- de bijlagen bij de pleitnota van klager alsnog buiten beschouwing te laten.

Het gaat om de volgende e-mails:

E-mail van 22 april 2025 van verweerder aan Stichting Reclame Code.

E-mail van 24 april 2025 van Secretariaat Stichting Reclame Code aan mr. Reus.

E-mail van 24 april 2025 van mr. Reus aan Secretariaat Stichting Reclame Code.

E-mail van 29 april 2025 van Secretariaat Stichting Reclame Code aan klager.

E-mail van 2 mei 2025 van verweerder aan Stichting Reclame Code.

E-mail van 15 mei 2025 van Secretariaat Stichting Reclame Code aan klager.

E-mail van 25 mei 2025 van verweerder aan Stichting Reclame Code.

E-mail van 27 mei 2025 van Secretariaat Stichting Reclame Code aan klager.

De bestreden uitingen

Het betreft twee advertenties van Stichting Meldpunt PURslachtoffers, geplaatst in landelijke en regionale dagbladen op of omstreeks 21 augustus 2023 respectievelijk 6 november 2024.

De eerste advertentie (hierna ook: advertentie 2023) is bovenin aangeduid als "Advertentie" en heeft als aanhef:

"Wordt uw woning binnenkort geïsoleerd?

Let dan goed op".

De tweede advertentie (hierna ook: advertentie 2024) is bovenin aangeduid als "Advertentie" en heeft als aanhef:

"Open brief aan de Commissie VRO van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Waarom nog steeds subsidie op gespoten PUR-schuim?"

De bij de klacht overgelegde afdrucken van deze uitingen zijn in kopie aan deze uitspraak gehecht.

Weergave van de klacht

Na inleidende opmerkingen over onder meer (activiteiten van) klager en verweerder, werkwijze bij gespoten PUR-schuim, veiligheidsaspecten wat betreft gespoten PUR-schuim zowel qua gezondheid als milieu, e aanleiding voor de klacht en "De aard van de Advertenties: reclame", heeft klager onder verwijzing naar bronnen en 22 bijlagen, het volgende aangevoerd.

Overtredingen van de NRC nader toegelicht

In deze paragraaf zal Kpf de Advertenties nalopen. Kpf zal aangeven dat en waarom er sprake is van een overtreding van de NRC, meer in het bijzonder van artikel 2 (strijd met de waarheid), 5, 6 (angst), 7 en/of 8 NRC. Deze opsomming is niet uitputtend, in de zin dat mogelijk nog andere aspecten van de Advertenties als overtreding van de NRC kunnen worden aangemerkt. Kpf heeft een selectie gemaakt.

Advertentie 2023: overtredingen NRC

Specifiek met betrekking tot Advertentie 2023, haalt Kpf de navolgende beweringen aan die kwalificeren als overtreding van de NRC, met bijbehorende onderbouwing.

Bewering 1, 2023:

Isolatie met PUR-schuim zou de veiligheid in en rondom huizen in gevaar brengen en veel mensen hebben doen verhuizen, zo volgt uit Advertentie 2023:

"Dat is de reden dat veel mensen wiens [sic] huis met gespoten purschuim is geïsoleerd niet meer in hun woning kunnen blijven wonen."

Deze uiting is in strijd met de artikelen 2, 6 en 7 NRC.

De uiting suggereert dat veel mensen na isolatie met gespoten PUR-schuim hun huis hebben moeten verlaten vanwege het lekken van giftige gassen. Uit het Advies Gezondheidsraad volgt dat de blootstelling aan gevaarlijke stoffen voor bewoners "zeer laag" is. Uit geen van de in deze klacht aangehaalde onderzoeken blijkt dat "veel mensen" "niet meer in hun huis kunnen wonen" enkel omdat hun huis "geïsoleerd is" met gespoten PUR-schuim.

Het Meldpunt geeft voor deze bewering ook geen onderbouwing. Bovendien maakt het Meldpunt bij deze bewering geen, althans geen duidelijke, verwijzing naar het eventueel verkeerd aanbrengen van PUR-schuim, maar spreekt zij simpelweg over "geïsoleerd met" PUR-schuim. Zelfs als de stelling duidelijk(er) op een verkeerde toepassing van PUR-schuim zou zijn toegespitst, zou deze nog steeds te kort door de bocht gaan, omdat niets is gebleken van mensen die vanwege verkeerd aangebracht PUR-schuim hun huis hebben moeten verlaten, laat staan dat dit "veel mensen" zou betreffen. Kpf kent geen gevallen waarbij na onderzoek op wetenschappelijk gevalideerde gronden is aangetoond dat bewoners (permanent) hun huis moesten verlaten vanwege giftige gassen die ontstonden als gevolg van het aanbrengen van PUR-schuimisolatie.

Bewering 2, 2023:

Isoleren met PUR-schuim zou (zeer) giftig en daarmee ziekte- en kankerverwekkend zijn:

"Het gaat bij gespoten PUR-isolatie om uiterst gevaarlijke stoffen. [...] Gezonde mensen krijgen niet direct last van deze giftige, kankerverwekkende stoffen. [...] Vooral tijdens het aanbrengen komen er zeer giftige en kankerverwekkende [...] stoffen vrij. [...] De stoffen die bij het aanbrengen van pur vrijkomen, zijn namelijk zeer giftig en kunnen ernstige gezondheidsklachten veroorzaken."

Deze uitingen zijn ten minste in strijd met de artikelen 6, 7 en 8.2 (b) en 8.3 (c) NRC.

Alleen indien gespoten PUR-schuim op onjuiste wijze wordt aangebracht bestaat een – slechts theoretisch – risico op blootstelling van bewoners.

Om het toch al minimale risico op blootstelling terug te brengen naar nul, is de twee-urenmaatregel ingevoerd. Dit is een voorzorgsmaatregel die elke vorm van blootstelling voorkomt [onderstreping toegevoegd], aldus RPS-metingen 2024 (Bijlage 4):

"Gebaseerd op het feit dat dat tijdens en na het aanbrengen van gespoten PURschuim er in de woonruimte geen of in een enkel geval slechts kortstondig sporen van isocyanaten zijn gedetecteerd ruim beneden de publieke limietwaarden van TNO, is het publieke blootstellingsrisico extreem laag dan wel afwezig voor niet gesensibiliseerde personen. [...] Echter, het advies voor bewoners om hun woning tijdens en tot 2 uur na het aanbrengen van gespoten PURschuim te verlaten kan worden beschouwd als geschikte voorzorgsmaatregel om zodoende enige blootstelling aan de bewoners te voorkomen".

Door geen enkel voorbehoud te maken of genoeg uitleg te geven wekt het Meldpunt de indruk dat er bij het isoleren met PUR-schuim per definitie "zeer giftige" stoffen vrijkomen waaraan een bewoner per definitie wordt blootgesteld. Het isoleren met PUR-schuim wordt direct gelinkt aan kanker.

De lezer zal dit opvatten als een bedreiging voor zijn/haar gezondheid als bewoner. Uit het Advies Gezondheidsraad blijkt dat bewoners van huizen met PUR-schuim niets te vrezen hebben, en al helemaal niet als PUR-schuimisolatie in overeenstemming met geldende regels en richtlijnen wordt aangebracht.

De gemiddelde consument heeft niet te maken met het proces waarbij gespoten PUR-schuim wordt aangebracht. Volgens de geldende voorschriften mag de consument bij de installatie immers niet aanwezig zijn.

Personen die hun huis al hebben laten isoleren, willen laten isoleren of bijvoorbeeld naast mensen wonen met een met gespoten PUR-schuim geïsoleerd huis, wordt angst aangejaagd en worden voorzien van onjuiste, althans onvolledige, informatie.

Het Meldpunt maakt bewust onvoldoende onderscheid tussen de aanbrengfase en de blootstelling door bewoners na aanbrengen, door te vermelden: "Gezonde mensen krijgen niet direct last" en "vooral tijdens het aanbrengen". Hiermee laat het ruimte voor het idee dat er niet alleen tijdens aanbrengen risico's zijn, maar ook daarna als men in een met gespoten PUR-schuim geïsoleerd huis woont. Zoals aangegeven is het risico op blootstelling aan gevaarlijke stoffen voor bewoners "zeer laag".

Ten aanzien van het standpunt dat gespoten PUR-schuim kankerverwekkend zou zijn, is het Meldpunt tevens onvolledig: het Meldpunt laat essentiële informatie achterwege nu niet wordt vermeld welke stoffen hier "kankerverwekkend" zouden zijn of welke stoffen "ernstige gezondheidsklachten" zouden kunnen veroorzaken.

De advertentie is geanalyseerd door (naam), toxicoloog en arbeidshygiënist. Een rapport van zijn hand wordt overgelegd als Bijlage 12 ("Rapport naam 2023"). Hij bevestigt dat de suggestie dat bij gespoten PURschuim kankerverwekkende stoffen vrijkomen niet wordt onderbouwd en dat die bewering bovendien niet wordt gestaafd door wetenschappelijk gevalideerd onafhankelijk onderzoek.

Bewering 3, 2023

In de omgeving van plaatsen waar met PUR-schuim wordt gewerkt zouden hoge concentraties giftige stoffen aanwezig zijn:

"Dat geldt ook voor de omgeving van de vrachtwagens waar de vaten met chemicaliën zijn opgeslagen."

Deze uiting is ten minste in strijd met de artikelen 2, 6 en 7 NRC.

Ter onderbouwing van het bovenstaande legt Kpf een (geanonimiseerd) rapport over van een door RPS verricht onderzoek naar de blootstelling van PUR-schuimproducten in een vrachtwagen van een isolatiebedrijf uit 2019 (Bijlage 13).

In dit rapport wordt geconcludeerd dat de meetresultaten voldoende laag zijn en dat in de luchtmonsters geen schadelijke concentraties van geanalyseerde stoffen aantoonbaar zijn. Het Meldpunt onderbouwt zijn stelling niet, terwijl Kpf in het bezit is van een rapport dat het tegendeel bewijst.

Bewering 4, 2023:

Bedrijven zouden het vooraf dichten van openingen achterwege laten omdat dit teveel tijd zou kosten:

"Om te voorkomen dat die giftige stoffen de woning binnendringen moeten vooraf alle openingen in de vloer worden afgedicht. Dit laten bedrijven vaak achterwege omdat dit te veel tijd kost."

Deze stelling is suggestief, ongegrond en wordt niet onderbouwd. De uiting is ten minste in strijd met artikel 2 NRC .

De richtlijnen voor het aanbrengen van gespoten PUR-schuimisolatie bevatten de instructie om openingen die de te isoleren ruimte verbindt met de leefruimte van de woning en/of openingen naar naastgelegen woningen voorafgaand aan de werkzaamheden af te dichten. Dit heeft tot doel te voorkomen dat er gedurende de werkzaamheden en tot twee uur daarna emissies in de leefruimtes terecht zouden kunnen komen. De bij Kpf aangesloten gecertificeerde partijen dienen zich aan deze instructie te conformeren. Deze onjuiste uiting wordt door het Meldpunt gebracht zonder enige grondslag of onderbouwing. Deze indruk wordt bovendien versterkt door te stellen dat dit gevaar zich "vaak" voordoet. Hiermee wordt ten onrechte een onjuist beeld van de werkwijze bij tenminste 90% van de isolatiewerkzaamheden geschetst.

Bewering 5, 2023:

Gespoten PUR-schuim zou om verschillende redenen milieutechnisch een onaanvaardbare keuze zijn:

"NIBE stelt in de milieuclassificatie dat gespoten PUR-schuim voor het milieu een onaanvaardbare keuze is. [...] Er is heel veel energie nodig die verloren gaat omdat je het later bij het slopen niet meer kunt terugwinnen. Bij verhitting van PUR-schuim voor recycling komt blauwzuur vrij en giftige isocyanaten. [...] Milieu Centraal adviseert voor vloeren met vloerverwarming tenminste (sic) RC = 5,0 m2KW toe te passen. Deze waarde kun je met PUR-schuim niet in één dag bereiken."

De uitingen over de milieuaspecten van PUR-schuim zijn in ieder geval in strijd met de artikelen 2, 7 en 8.2 (b) NRC.

Het Meldpunt haalt in beide Advertenties (de website van) het NIBE aan als bron. Deze website is geanalyseerd door (naam) . Een rapport van haar hand wordt overgelegd als Bijlage 14.

Zij concludeert dat het NIBE als bron onbetrouwbaar is nu niet conform Europese en Nederlandse standaarden wordt geopereerd, en dat gepubliceerde informatie onverifieerbaar en gedateerd is. Door deze website aan te halen als bron wordt het publiek misleid en onvolledig geïnformeerd.

NIBE geeft, in ruil voor betaling, DUBO-keur-certificaten uit aan producten die tot de, volgens NIBE, meest milieuvriendelijke keuzes behoren. Het enige product met een DUBO-keurcertificaat op het gebied van vloerisolatie is het isolatiemateriaal TonZon.

Het is voor derden onmogelijk om de informatie van NIBE te controleren, terwijl dat wel gebruikelijk is. NIBE is zowel de uitgever als beheerder van het DUBOkeurmerk, de gekozen methode en de data en bepaalt zelf welke partijen deel uitmaken van de benchmark. Normaliter kiezen bedrijven voor een geharmoniseerde methode, externe data en/of onafhankelijke verificatie. Tevens is de geldigheid van het keurmerk onduidelijk: het keurmerk DUBO-keur heeft een geldigheidstermijn van twee jaar, terwijl op de website de milieuclassificaties niet zijn voorzien van een datum.

Daarnaast verwijst de website naar de actuele norm NEN-EN 15804, terwijl de inhoud van de website daar niet op is aangepast: daaruit valt namelijk af te leiden dat de methode voor milieuclassificatie nog is gebaseerd op de inmiddels verouderde norm NEN 8006. Op de website ontbreekt verder een afvalscenario, terwijl PUR-schuim op dit vlak juist milieuwinst met zich meebrengt.

Door eenzijdig de informatie van NIBE als leidend te presenteren, met negatieve kwalificaties voor PUR-schuim, is sprake van oneerlijke reclame.

De gemiddelde consument wordt door de verwijzing naar – het ogenschijnlijk gezaghebbende – NIBE en het achterwege laten van essentiële informatie over de beperkingen van NIBE, beïnvloed en verstoord in zijn beslissing om een geïnformeerd besluit te nemen over gespoten PUR-schuim als isolatiemethode, zeker nu algemeen bekend is dat duurzaamheid en milieuvriendelijkheid beslisfactoren zijn bij het kiezen voor een isolatiemethode.

Ook met de bewering over de recyclebaarheid wordt de gemiddelde consument beïnvloed en verstoord in zijn beslissing om een geïnformeerd besluit te nemen over PUR-schuim, omdat deze informatie onjuist is.

Er zijn meerdere manieren waarop gespoten PUR-schuim kan worden gerecycled, zoals *closed-loop* en *openloop* mechanische recycling, chemische en thermochemische recycling en energierecuperatie. Alleen bij *energierecuperatie* – deze manier wordt slechts toegepast indien de andere drie recyclingstrategieën niet geschikt zijn – wordt in de literatuur melding gemaakt van het *mogelijk* ontstaan van giftige gassen. Dit probleem kan echter succesvol worden verholpen door middel van procesmatige oplossingen.

De stelling dat energie verloren zou gaan die later niet meer zou kunnen teruggewonnen is in strijd met de waarheid en misleidt de consument door het op onjuiste wijze presenteren van de kenmerken van gespoten PUR-schuim. Derhalve is de stelling dat giftige stoffen vrij zouden komen bij verhitting van gespoten PUR-schuim misleidend nu het Meldpunt niet vermeldt dat PUR-schuim alleen door middel van verbranding wordt gerecycled als de overige strategieën niet kunnen worden toegepast. Daarmee laat het Meldpunt na de lezer volledig te informeren. Ook wordt de suggestie gewekt dat er per definitie giftige stoffen vrijkomen bij het recyclen van gespoten PUR-schuim, terwijl dat niet het geval is.

Ook de stelling over de minimale RC-waarde die met gespoten PUR-schuim niet in één dag zou kunnen worden bereikt is onwaar. Met alle gangbare systemen is het mogelijk deze waarde binnen

één dag te realiseren, met inachtneming van de richtlijnen van zowel certificerende instellingen als van de leveranciers.

Bewering 6, 2023:

"Huurders met een zwakke gezondheid worden niet in bescherming genomen."

Deze uiting is ten minste in strijd met de artikelen 2 en 7 NRC.

De uiting wekt de indruk dat aanbieders en/of aanbrengers van gespoten PURschuim bewust misbruik zouden maken van mensen met een zwakke gezondheid. Deze bewering is onjuist en ook niet onderbouwd. Er wordt een zeer negatief beeld geschetst van de PUR-schuimbranche. Een ongefundeerde, suggestieve en onware voorstelling van zaken ondermijnt het vertrouwen in reclame en is daarom misleidend.

Uit het Advies Gezondheidsraad en de brief van de minister volgt dat voor hoog risicogroepen geen specifieke adviezen nodig zijn. Een uitzondering hierop vormen mensen met een bekende isocyanataallergie. Zij zouden isolatie met gespoten PUR-schuim zekerheidshalve moeten vermijden. Verwerkers die gecertificeerd zijn, gebruiken standaardbrieven die door Kpf zijn opgesteld om op die manier bewoners te informeren. Daarin is het volgende opgenomen:

"Wanneer u of een van uw medebewoners speciale gevoeligheden heeft, zoals ademhalingsproblemen of aandoeningen aan de luchtwegen, adviseren wij u minimaal 24 uur te wachten voordat u de woning betreedt".

Deze informatie staat ook op de website van Kpf.

Bewering 7, 2023:

Er zou een relatie zijn tussen PUR-schuim en lichamelijke klachten:

"Was u thuis tijdens het aanbrengen en kreeg u branderige ogen en geïrriteerde luchtwegen dan is er sprake van purschuim."

Hier wordt veel te kort door de bocht een onjuiste aanname gedaan en zonder enige motivering door een arts of toxicoloog een oordeel over vermeend medisch causaal verband gepresenteerd. Er is sprake van een overtreding van de artikelen 7, 8.2(b) en 8.3(c) NRC.

Op geen enkele manier kan worden vastgesteld dat, indien iemand thuis is tijdens het isoleren van zijn huis, waarbij branderige ogen en geïrriteerde luchtwegen optreden, er 'dus' sprake is van klachten als gevolg van PUR-schuim.

Volgens toxicoloog (*naam*) zouden effecten als branderige ogen en geïrriteerde lichtwegen kunnen optreden als gevolg van directe blootstelling aan (te) hoge concentraties van gespoten PUR-schuimisolatie ten tijde van het aanbrengen, ware het niet dat het zeer onwaarschijnlijk is dat deze effecten zullen optreden nu (i) bewoners conform voorschriften tijdens de isolatie niet in de woning mogen verblijven, en (ii) de concentraties in de leefruimten van de woning tijdens het isoleren te laag zijn om branderige ogen en/of irritaties aan lichtwegen te veroorzaken. Hierop bestaat een mogelijke uitzondering voor personen die reeds gesensibiliseerd zijn. Die nuance wordt echter op geen enkele manier door het Meldpunt aangebracht.

Bewering 8, 2023:

Lage concentraties zouden niet kunnen worden gemeten:

"Wanneer we er op tijd bij zijn kunnen er nog metingen georganiseerd worden. Met de huidige meetmethoden kunnen helaas lagere concentraties niet meer gemeten worden, hoewel ze nog wel giftig zijn."

Deze uiting is ten minste in strijd met artikel 2 NRC.

Relevante stoffen hebben een detectiegrens die voldoende beneden de blootstellingsgrens ligt die nadelige gezondheidsreacties teweeg kan brengen. Dat betekent dat de huidige meetmethoden voor risicostoffen die vrij kunnen komen ten tijde van het aanbrengen van gespoten PUR-schuimisolatie gevoelig genoeg zijn.

Tot slot

Advertentie 2023 staat vol met passages die, voornamelijk gezien de context en samenhang met andere passages, als suggestief, verwarrend en insinuerend kunnen worden aangemerkt. Het gaat onder meer om de volgende uitingen (hierna ook: "Bewering 9, 2023"):

- *"Er zijn mensen die op het terras van hun woning zaten en PUR-slachtoffer zijn geworden"*
- *"Dat geldt ook voor de omgeving van de vrachtwagens waar de vaten met chemicaliën zijn opgeslagen"*
- *"Ook in de omgeving van de kruipruimte-ventilatieopeningen kan de concentratie hoog oplopen"*
- *"De veiligheidsvoorschriften die de leveranciers verplicht zijn te leveren zijn vaak veel strenger, mede omdat niet altijd zuivere uitgangsstoffen worden gebruikt"*
- *"De industrie bagatelliseert nog steeds te veel de gevaren van gespoten pur-schuim."*
- *"Om goedkoper te kunnen werken, worden in Nederland vaak minder zuivere batches gebruikt (van één of beide componenten) waardoor er meer en nog giftigere stoffen in de woning kunnen komen."*

Deze uitingen vinden geen steun in de wetenschappelijke inzichten zoals eerder genoemd en zijn daarmee ten minste in strijd zijn met artikel 2 NRC (strijd met de waarheid).

Advertentie 2024: overtredingen NRC

Specifiek met betrekking tot Advertentie 2024, haalt Kpf de navolgende beweringen aan die kwalificeren als overtreding van de NRC, met bijbehorende onderbouwing.

Bewering 1, 2024:

PUR-schuim zou bij velen blijvend letsel hebben veroorzaakt, de kwaliteit van leven aantasten, ernstige gezondheidsschade veroorzaken en slachtoffers maken:

"Bovendien heeft het gebruik van PUR-schuim tot nu toe bij velen blijvend letsel veroorzaakt, wat de kwaliteit van hun leven ernstig heeft aangetast. [...] een product dat ernstige gezondheidsschade heeft veroorzaakt en zal blijven veroorzaken bij onschuldige burgers. [...] Het meldpunt (sic) PURslachtoffers zet zich in voor bestaande slachtoffers en wil nieuwe slachtoffers voorkomen. [...] Voorkom nog meer slachtoffers.[...] Het antwoord is van belang voor toekomstige slachtoffers die onvermijdelijk zullen vallen bij ongewijzigd beleid. [...] Hoe kan deze ernstige "nevenschade" worden gerechtvaardigd?"

De bewering van het Meldpunt dat het gebruik van PUR-schuim bij velen blijvend letsel heeft veroorzaakt en dat dit letsel de kwaliteit van hun leven ernstig heeft aangetast is in strijd met de artikelen 2, 6, 8.2(a) en (b) en 8.3(c) NRC.

Uit het Advies Gezondheidsraad en het RHDHV-rapport blijkt dat er geen medisch causaal verband is aangetoond tussen gespoten PUR-schuim en door onafhankelijke medici op basis van het Protocol Rustemeyer geobjectiveerde gezondheidsklachten bij bewoners of verwerkers. Er bestaat geen deugdelijk medisch bewijs voor de stelling dat PUR-schuim "ernstige gezondheidsschade" zou hebben veroorzaakt en zal blijven veroorzaken, en voor het vermeende causaal verband tussen PUR-schuim en "blijvend letsel". Dat het Meldpunt spreekt van "bestaande slachtoffers" en "nieuwe slachtoffers" is stemmingmakerij. De stelling dat "onvermijdelijk" toekomstige slachtoffers zullen vallen appelleert ongerechtvaardigd aan de gevoelens van angst van de lezer. Géén van deze uitingen is gebaseerd op deugdelijk gevalideerd medisch en/of toxicologisch wetenschappelijk onderzoek. De consument die overweegt PUR-schuim te kiezen als isolatiemateriaal voor zijn woning, wordt door deze eenzijdige informatie beïnvloed en verstoord in het nemen van een geïnformeerde beslissing.

De Advertentie 2024 is geanalyseerd door (naam), toxicoloog en arbeidshygiënist. Een rapport van zijn hand wordt overgelegd als Bijlage 15. Hij bevestigt dat het onjuist is dat het gebruik van PUR-schuim *"bij velen blijvend letsel (heeft) veroorzaakt wat de kwaliteit van hun leven ernstig heeft aangetast"*. Vorenbedoelde toxicoloog voert hiertoe de volgende argumenten aan:

- (i) Uit het Advies Gezondheidsraad en het RHDHV-rapport blijkt dat de blootstelling van bewoners aan mogelijk schadelijke stoffen zeer laag en ruimschoots onder de normen ligt mits PUR-isolatie volgens de richtlijnen wordt aangebracht en bewoners zich houden aan twee-urenmaatregel;
- (ii) Klachten kunnen zich voordoen indien bewoners de twee-urenmaatregel niet naleven én isolatie niet volgens de richtlijnen wordt aangebracht, waarbij klachten eerder kunnen optreden in het geval bewoners al een bestaande allergie of een gevoeligheid voor het ontwikkelen van allergieën hebben;
- (iii) De aard van gerapporteerde klachten varieert en alleen sensibilisatie is een blijvend effect – andere klachten verdwijnen binnen enkele uren nadat de isolatiewerkzaamheden zijn beëindigd;
- (iv) Bij geen van de mensen met vermeende sensibilisatie is een relatie aangetoond met component(en) in PUR-schuim, terwijl dat met het Protocol Rustemeyer eenduidig zou kunnen worden vastgesteld; en
- (v) Géén van de door ECEMed beoordeelde personen heeft het Protocol Rustemeyer doorlopen.

Met de hiervoor genoemde conclusies onderschrijft [REDACTED] het advies van de Gezondheidsraad dat bij een juiste toepassing van gespoten PUR-schuimisolatie de blootstelling aan gevaarlijke stoffen zeer laag is en dat nadelige gezondheidseffecten voor bewoners onwaarschijnlijk moeten worden geacht. [REDACTED] voegt hier aan toe dat het Meldpunt er in het kader van haar statutaire doel goed aan zou doen personen met vermeende sensibilisatieklachten te laten onderzoeken volgens het Protocol Rustemeyer.

2. Bewering 2, 2024:

PUR-schuim zou permanente negatieve milieuschade veroorzaken:

"Het HFO-gas dat als drijfgas wordt gebruikt, vervangt weliswaar het schadelijke CFK en HFK, maar valt uiteen in o.a. PFAS, dat inmiddels in Europa op de lijst staat om uitgefaseerd te worden. [...] We sluiten nu nog onze ogen voor het feit dat bij sloop van woningen en gebouwen waarin PUR-schuim met CFK is verwerkt het CFK vrijelijk naar de atmosfeer ontwijkt terwijl de ozonlaag nog steeds niet volledig is hersteld. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de sloop van gebouwen waarin PUR-schuim met HFK-gassen is toegepast."

Het Meldpunt wekt hier ten onrechte de indruk dat gespoten PUR-schuim permanente milieuschade zou bewerkstelligen. Dit is ten minste in strijd met de artikelen 2, 7 8.2(b) en 8.3(c) NRC.

Het Meldpunt stelt terecht dat chloorfluorkoolstofverbindingen (cfk's) en/of fluorkoolwaterstoffen (hfk's) vanwege hun nadelige effecten zijn vervangen door hfo-drijfgas. De stelling dat hfo uiteen zou vallen in onder andere PFAS is echter niet correct. Anders dan PFAS (de zogenaamde forever chemicals), worden hfo's in de atmosfeer binnen enkele dagen afgebroken tot stoffen die van nature in het milieu voorkomen. Verder vermeldt het Meldpunt niet dat sinds enkele jaren water een populair alternatief is voor hfo-drijfgas, waardoor een incompleet beeld wordt gepresenteerd.

Voorts bevat gespoten PUR-schuim geen cfk's en/of hfk's die de ozonlaag aantasten. Gespoten PUR-schuim draagt niet bij aan schade aan de ozonlaag.

Bewering 3, 2024:

PUR-schuim zou resulteren in een hoge emissie aan MDA en daarmee resulteren in een hoog risico op kanker:

"Wanneer een miljoen woningen met PUR worden geïsoleerd, komt er zo bewust ongeveer een ton carcinogeen MDA in het milieu terecht. [...] Toxicologen wijzen erop dat er geen subsidie zou moeten gaan naar isolatiematerialen die bijdragen aan het kankerverwekkende gehalte in onze leefomgeving."

Gesuggereerd wordt dat gebruik van gespoten PUR-schuim in bestaande gebouwen resulteert in hoge emissies aan MDA in het milieu, hoge blootstelling van burgers aan kankerverwekkende stoffen en daarmee een hoog risico op kanker onder de bevolking. Die suggestie is onjuist nu de blootstelling verwaarloosbaar is, evenals het risico op kanker. Gebruik van gespoten PUR-schuim leidt niet tot grote risico's voor de volksgezondheid. Gesuggereerd wordt dat het toevoegen van PUR-schuim aan gebouwen gelijkstaat aan het dumpen van PUR-schuim in het milieu. Deze suggestie snijdt geen hout en is nergens op gebaseerd. Volgens de Gezondheidsraad is het risico op blootstelling aan voor de gezondheid van bewoners gevaarlijke stoffen uiterst onwaarschijnlijk. Dit geldt tevens voor het risico op kanker.

MDA wordt alleen gevormd als tijdens de PUR-schuinvorming de reactie van isocyanaten met polyolen niet snel genoeg verloopt en er onvoldoende MDI beschikbaar is om MDA door te laten reageren tot een stabiel polymeer. De Gezondheidsraad beschrijft dit als volgt:

"Isocyanaten die niet snel met polyolen reageren zullen met andere stoffen reageren, zoals met water. Bij die reactie wordt methyleendiphenyldiamine (MDA) gevormd. In de juiste omstandigheden reageert MDA vervolgens verder met MDI tot een polyurea dat net als het polyurethaan in PUR-schuim een stabiel polymeer is. Bij onvoldoende beschikbaar MDI kan bij deze reactie echter MDA overblijven. MDA is een vaste stof met een hoog kookpunt."

De stelling dat er door PUR-schuimisolatie "ongeveer een ton" MDA in het milieu terecht komt is volgens [REDACTED] dan ook onjuist. MDA hoort niet in PUR-schuim aanwezig te zijn en als dit toch het geval is, gaat het om sporen. Als MDA al "in het milieu" terecht zou komen, resulteert dit niet in blootstelling van burgers: als er al MDA gevormd zou worden, betreft dit een vaste stof, die in feite gevangen zit in het PUR-schuim. Van blootstelling van burgers aan MDA kan dan ook geen sprake zijn.

Aanvullend is nog relevant dat gespoten PUR-schuimproducten die door gecertificeerde bedrijven mogen worden verwerkt, moeten voldoen aan de Emissierichtlijn Gespoten PUR-schuim. Conform deze richtlijn worden productmonsters getest op aanwezigheid van MDA. De maximale hoeveelheid MDA die in gespoten PUR-schuim mag zitten bedraagt 5 milligram per kilogram gespoten PUR-schuim. Recent onderzoek laat zien dat dat een veilige en strenge grenswaarde is, waarmee de gezondheid van bewoners wordt gewaarborgd.

Deze uitingen zijn ten minste in strijd met de artikelen 2, 6, 7, 8.2(b) en 8.3(c) NRC.

Bewering 4, 2024:

PUR-schuim zou in het RHDHV-rapport zijn gekwalificeerd als ongeregeld zootje met zwaar giftige stoffen:

"Gespoten PUR-schuim: een ongeregeld zootje met zwaar giftige stoffen."

Het Meldpunt heeft deze kop boven een alinea geplaatst die ziet op het RHDHVrapport. Derhalve wordt gesuggereerd dat in het RHDHV-rapport wordt geconcludeerd dat PUR-schuim een ongeregeld zootje zou zijn met zwaar giftige stoffen. Die suggestie is onjuist. Het Meldpunt schermst met een wetenschappelijk rapport om de eigen boodschap te ondersteunen, maar verdraait de werkelijke bevindingen uit dat rapport.

Uit het Advies Gezondheidsraad en het RHDV-rapport blijkt dat blootstelling van bewoners aan mogelijk schadelijke stoffen als gevolg van het aanbrengen van gespoten PUR-schuim zeer laag is en ruimschoots onder de normen ligt, indien PUR-schuimisolatie volgens de richtlijnen wordt aangebracht en de bewoners zich houden aan de twee-urenmaatregel. Het optreden van nadelige gezondheidseffecten voor bewoners is derhalve onwaarschijnlijk.

Er is sprake van strijd met de artikelen 2, 7, artikel 8.2(b) en artikel 8.3(c) NRC.

Bewering 5, 2024:

PUR-schuim zou, objectief gezien, milieutechnisch een onverantwoorde keuze zijn:

"terwijl de schaduwkosten maar liefst €2,67 m² bedragen. Objectief gezien is deze isolatiemethode daarmee milieutechnisch onverantwoord. [...] Terwijl dit product als milieutechnisch onverantwoord is geclassificeerd. [...] Gespoten PUR-schuim valt daarmee in klasse 7b waardoor het als milieutechnisch onverantwoord wordt beoordeeld, zie de volgende printscreen. [...] Na registratie krijg je gratis toegang tot een schat aan onafhankelijke milieu-informatie."

Het Meldpunt baseert zijn standpunten op de milieubeoordelingen van NIBE. Echter, zoals reeds toegelicht is dit een onbetrouwbare en gedateerde website, onder meer vanwege het feit dat gegevens die worden gepubliceerd niet door derde partijen worden gecontroleerd en geverifieerd.

De door NIBE gehanteerde wijze van het berekenen van schaduwkosten wijkt in ieder geval af van de in Nederland gehanteerde standaarden. NIBE pretendeert te werken volgens de in Nederland afgesproken bepalingsmethode, maar voegt daar zelf indicatoren aan toe. Daardoor zijn de bedragen voor schaduwkosten die worden genoemd niet meer met elkaar te vergelijken. Tevens wordt de lezer misleid doordat de *homepage* suggereert dat de gehanteerde methode in overeenstemming is met Europese standaarden en Nederlandse methoden, terwijl dat niet het geval is. Wanneer men de gehanteerde methoden analyseert kan niet anders worden geconcludeerd dan dat aan die methoden extra indicatoren zijn toegevoegd. Dit is extra kwalijk nu daar geen onafhankelijke controle op kan worden uitgeoefend.

De stelling dat PUR-schuim 'milieutechnisch onverantwoord' zou zijn is gebaseerd op een onbetrouwbare bron. Door de website van NIBE als bron aan te halen wordt het publiek misleid en onvoldedig geïnformeerd. Derhalve is deze uiting in ieder geval in strijd met de artikelen 7 en 8 NRC.

Meldpunt moedigt consumenten zelfs aan zich te registreren om toegang te krijgen tot 'een schat' aan onafhankelijke informatie. Meldpunt maakt hier reclame voor NIBE en Kpf vraagt zich af waarom. Wellicht hebben de betalende partijen die de benchmark vormen van NIBE daar iets mee te maken? Indien Meldpunt financiële steun zou krijgen van een van die partijen betwist Kpf de eerlijkheid van deze reclame zoals bedoeld in artikel 15 NRC.

Bewering 6, 2024:

PUR-schuim zou geenszins circulair zijn:

"Gespoten PUR-schuim is geenszins circulair, omdat het aan alles vastkleeft, wat toekomstige generaties opzadelt met een grote hoeveelheid chemisch sloopafval."

PUR-schuim is in de basis chemisch recyclebaar: het kan terug worden gebracht naar de originele chemicaliën. Het grootste deel van het gespoten PUR-schuim kan worden gesepareerd, waarna het ter recycling kan worden aangeboden. De stelling dat PUR-schuim "geenszins circulair" zou zijn is dan ook onwaar.

Dat op dit moment nog niet alle mogelijkheden voor het recyclen van PUR-schuim worden benut, doet niet af aan het feit dat de stelling "geenszins circulair" onjuist is. Er is sprake van strijd met de artikelen 2, 7 en 8.2(b) NRC.

Bewering 7, 2024:

Aanbevelingen uit het RHDHV-rapport zouden zijn genegeerd:

"De aanbevelingen uit dat rapport zijn tot op heden grotendeels genegeerd."

Het RHDHV-rapport bevat een lange lijst met aanbevelingen, waarvan een deel bestemd is voor de overheid en een deel voor de branche. Het Meldpunt specificeert niet welke partij deze aanbevelingen zou hebben genegeerd, maar Kpf leest het – net als de gemiddelde consument dat zal doen – zo dat dit 'negeren' op de branche als geheel ziet.

De branche heeft naar aanleiding van het RHDHV-rapport verschillende aanbevelingen overgenomen. Dat betreft in ieder geval, maar niet uitsluitend, de 10 in de klacht opgesomde aanbevelingen, waar klager een toelichting bij geeft.

De uiting is derhalve ten minste in strijd met de artikelen 2, 7 en 8.2(b) NRC.

Beide Advertenties: overtredingen NRC

Er is ook sprake van een aantal (meer algemene) overtredingen van de NRC die voor beide Advertenties opgaan. Het betreft de navolgende elementen/karakteristieken/aspecten van de Advertenties, met bijbehorende onderbouwing.

Artikel 5 NRC (vertrouwen in reclame geschaad)

Volgens artikel 5 NRC behoort reclame naar haar vorm en inhoud zodanig te zijn dat het vertrouwen in reclame niet wordt geschaad. Bij de vraag of het vertrouwen in reclame wordt

geschaad, is geen plaats voor een belangenafweging. Een schending van artikel 5 NRC kan dus worden vastgesteld op basis van een beoordeling van de inhoud als zodanig. Een overtreding van artikel 5 NRC kan onder andere bestaan uit het wekken van een verkeerde indruk of het schetsen van een verkeerd beeld, het geven van onjuiste informatie en het veroorzaken van verwarring.

Beide Advertenties zijn in strijd met artikel 5 NRC, omdat het publiek, alsmede de politiek/wetgever, structureel en verkeerd wordt voorgelicht over vermeende risico's verbonden aan het gebruik van gespoten PUR-schuim, en ook omdat er onjuiste en/of onvolledige informatie in de Advertenties wordt gepresenteerd, en ten laatste omdat de Advertenties verwarring veroorzaken over de eigenschappen en risico's van PUR-schuim en het toepassen ervan. De consument wordt op het verkeerde been gezet. Wat Kpf betreft dragen alle hierboven bestreden beweringen bij aan schending van artikel 5 NRC.

Het is denkbaar dat het politieke debat door de Advertenties, althans de hiervoor aangehaalde uitingen, wordt beïnvloed. Dat geldt te meer voor Advertentie 2024, bij het 'brief'-gedeelte. Dit vormt een (extra) factor bij de beoordeling in het kader van artikel 5 NRC. Ook heeft de Commissie eerder overwogen dat als een denkbeeld wordt geuit met het doel (via de burger) overheidsbeleid en wetgeving te beïnvloeden, de burger erop dient te kunnen vertrouwen dat een adequaat en feitelijk juist beeld wordt gegeven van de veranderingen en de redenen hiervoor. Op dit punt falen de Advertenties omdat er veel onjuiste informatie wordt gegeven, kennelijk met het oogmerk om overheidsbeleid en/of wetgeving te beïnvloeden, wat in ieder geval opgaat voor Advertentie 2024.

Artikel 10 en 9 NRC (wetenschappelijke verwijzingen en deskundigen)

Volgens artikel 10 NRC behoren, indien sprake is van reclame bestemd voor het grote publiek, wetenschappelijke termen, statistieken en aanhalingen met grote omzichtigheid te worden gebruikt, teneinde begripsverwarring te voorkomen. Het bezigen van vaktermen, beschrijvingen, afbeeldingen of beelden, die er kennelijk op gericht zijn om op quasiwetenschappelijke of misleidende wijze het bestaan van niet-aanwezige hoedanigheden van producten te suggereren, behoort achterwege te blijven. Artikel 9 NRC schrijft voor dat in reclame gebruikte getuigschriften, attesten of verklaringen van deskundigen op waarheid dienen te berusten en in overeenstemming dienen te zijn met recent aanvaarde wetenschappelijke inzichten.

De Advertenties, die zich richten op o.a. consumenten, bevatten de nodige verwijzingen naar wetenschappelijke termen, statistieken, vaktermen en aanhalingen.

Een greep daaruit betreft voor Advertentie 2023:

"Canadees praktijkonderzoek", "Canadees onderzoek", "komt blauwzuur vrij", "giftige isocyanaten"; en voor Advertentie 2024:

"HFO-gas", "drijfgas", "CFK en HFK", "PFAS", "carcinogeen MDA", "toxicologen wijzen erop", "kankerverwekkende gehalte", "publiceerde Royal Haskoning (...) een kritisch rapport over gespoten PUR-schuim", "cocktail van giftige stoffen", "giftige dampen", een tweetal door het gehanteerde formaat onleesbare tabellen wekken de suggestie dat PUR-schuim "milieutechnisch onaanvaardbaar" is (alleen het kopje is leesbaar, de vermeende onderbouwing van de bewering is dat praktisch niet).

In beide Advertenties strooit het Meldpunt met (quasi)wetenschappelijke termen en aanhalingen, en in meer of mindere mate met statistieken. Zo wordt zonder voorbehoud herhaaldelijk gesteld dat PUR-schuim kankerverwekkend zou zijn. Ook is onduidelijk waar de verwijzing naar "Canadees onderzoek" precies op ziet, terwijl er wel negatieve aspecten voor PUR-schuim uit zouden worden afgeleid. Ook wordt de combinatie van termen, aanhalingen en getoonde

onleesbare tabellen gebruikt om op quasiwetenschappelijke althans misleidende wijze het bestaan van niet aanwezige of in ieder geval schromelijk overdreven gevaren van PUR-schuim 'aan te tonen' en verder vorm te geven. De gemiddelde consument zal hierdoor in verwarring raken en zelfs worden misleid. Van "grote omzichtigheid" in de zin van artikel 10 NRC is geen sprake.

Een en ander is in strijd met artikel 10 NRC. Van strijd met artikel 9 NRC is (ook) sprake omdat (i) de bevindingen uit het RHDHV-rapport niet juist worden weergegeven, (ii) NIBE ten onrechte wordt gepresenteerd als een actuele wetenschappelijk aanvaarde bron, en (iii) het Meldpunt naar "Canadees onderzoek" verwijst dat niet nader wordt gespecificeerd, hetgeen niet in lijn is met (recente) wetenschappelijke inzichten en normen.

Hoedanigheid van het Meldpunt als adverteerder; vermoedelijk achterliggende belangen

Het plaatsen van de Advertenties is een kostbare aangelegenheid. Kpf heeft begroot dat de twee Advertenties alleen aan plaatsingskosten zo'n EUR 105.000 moeten hebben gekost.

Het Meldpunt heeft zijn financiële jaarverslagen online gepubliceerd. Het jaarverslag over 2024 is (ten tijde van het indienen van de klacht) nog niet beschikbaar, maar dat over 2023 wel (Bijlage 17). De uitgaven van het Meldpunt zijn in het jaarverslag vermeld. Het valt op dat het Meldpunt geen uitgaven heeft gedaan in het kader van de campagne voor Advertentie 2023, terwijl daar toch zo'n EUR 31.000 mee gemoeid moet zijn geweest. Kpf kan hieruit geen andere conclusie trekken dan dat het Meldpunt de campagne niet zelf betaald heeft.

In antwoord op de vraag van Kpf wie de Advertentie 2023 heeft bekostigd, heeft het Meldpunt in gesprekken met Kpf (slechts) aangegeven dat de advertentiekosten zijn opgebracht door een derde partij, niet zijnde een bedrijf. Kpf heeft dezelfde vraag voorgelegd aan het Meldpunt met betrekking tot Advertentie 2024, maar ook dan geeft het Meldpunt geen antwoord op die vraag.

Tegelijkertijd constateert Kpf dat de Advertenties en andere uitingen van het Meldpunt gelijkenis vertonen met informatie die het bedrijf Tonzon B.V. ("Tonzon") verspreidt. Tonzon is een bedrijf gespecialiseerd in het leveren van oplossingen voor het isoleren van vloeren, met zogeheten luchtkussens. Vaststaat dat Tonzon met zijn product concurreert met PUR-schuim als isolatiemateriaal.

Zonder hiermee afbreuk te willen doen aan hetgeen Kpf heeft overwogen over de inhoud van de Advertenties elders in deze klacht stipt Kpf de volgende gelijkenissen aan tussen de Advertenties en informatie die het bedrijf Tonzon pleegt te bezigen:

In Advertentie 2023 valt te lezen: *"Er zijn mensen die op het terras van hun woning zaten tijdens het aanbrengen en PUR-slachtoffer zijn geworden"*. Op de website van Tonzon staat: *"Er zijn voorbeelden van mensen die op het terras van hun woning zaten af te wachten en ziek zijn geworden"*, op een pagina getiteld *"TONZON of purschuim? De grootste verschillen op een rijtje"*. (Bijlage 18). De overeenstemming van deze tekst is zo specifiek dat dit volgens Kpf geen toeval kan zijn.

Op diezelfde webpagina van de Tonzon-website (Bijlage 18) staat dat PUR-schuim *"milieutechnisch onaanvaardbaar"* wordt geacht. Deze terminologie komt op exact dezelfde wijze tweemaal terug in Advertentie 2024 in de kopjes van de verder onleesbare kaders aan de rechterzijde.

Tonzon heeft op 22 november 2024 zelf een paginagrote advertentie geplaatst in NRC (Bijlage 19). Deze advertentie stemt qua lay-out en lettertype overeen met de Advertenties. Deze Tonzon-advertentie gebruikt ook gecentreerde tussenkopjes en veel tekst. De inhoud van de teksten stemt ook overeen met de Advertenties; de nadruk ligt op isolatiewaarden en er wordt benadrukt dat PUR-schuim een milieuvriendelijk isolatiemateriaal zou zijn. Zowel het Meldpunt als Tonzon halen NIBE nadrukkelijk als bron aan; weliswaar met enigszins andere data, maar met dezelfde kernboodschap: gespoten PUR-schuim heeft een zeer hoge milieu-impact, veel hoger dan die van het als meest milieuvriendelijk gepresenteerde product, te weten Tonzon.

Tonzon en het Meldpunt (in Advertentie 2023) halen hetzelfde advies van Milieu Centraal aan. Het Meldpunt zegt in zijn advertentie: *"Milieu Centraal adviseert voor vloeren met vloerverwarming tenminste (sic) $RC=5,0m2K/W$ toe te passen"*. Tonzon haalt dit advies van Milieu Centraal ook aan op zijn website en in de recente NRC-advertentie. Op de website gebruikt Tonzon, op één woord na, exact dezelfde zin als het Meldpunt: *"Milieu Centraal adviseert voor vloeren met vloerverwarming minimaal $Rc=5,0 m2K/W$ toe te passen"* (Bijlage 18). In de advertentie van Tonzon wordt exact hetzelfde advies genoemd, maar dan in een andere zinsvolgorde: *"Voor vloeren met vloerverwarming adviseert Milieu Centraal een isolatiewaarde van minimaal $RC=5,0m2K/W$ "*.

Naast het feit dat beide partijen – op één woord na – exact dezelfde zin hebben gebruikt, lijkt deze zin niet te zijn overgenomen van de website van Milieu Centraal, waar het advies duidelijk anders wordt verwoord: *"Heb je vloerverwarming of denk je erover die te nemen? Kies dan voor een Rd-waarde van 5"* en *"Vloerverwarming zonder goede isolatie (minimaal Rd-waarde 5) kost veel energie"*.

Deze gelijkenissen zijn dusdanig treffend en opvallend dat op zijn minst de vraag gesteld (en beantwoord) zou moeten worden of Tonzon enige bemoeienis heeft gehad met de Advertenties.

Om vast te stellen welke partij kwalificeert als 'adverteerder' in zin van artikel 1 NRC, en om consumenten volledig voor te lichten, is het cruciaal om vast te stellen of er achterliggende (commerciële) belangen zijn, en zo ja, welke partij belangen heeft bij een bepaalde reclame. Het Meldpunt presenteert zich nadrukkelijk in de Advertenties als een ideële adverteerder. Dit soort adverteerders kan doorgaans op aanzienlijk meer geloofwaardigheid rekenen dan een commerciële partij die het product van zijn concurrent in een kwaad daglicht plaatst. Dat betekent dat het voor de vraag of van misleidende reclame sprake is in de Advertenties (mede) van belang is of het Meldpunt zelf de gewraakte passages heeft geuit of dat het in wezen fungeert als spreekbuis/platform voor Tonzon of een andere commerciële concurrent van gespoten PUR-schuimproducenten en -aanbrengers. Als sprake zou zijn van betrokkenheid van Tonzon, dan wel van haar (indirect) enig bestuurder of aandeelhouder Tonzon Holding B.V. of de heer (*naam*), dan wel een andere achterliggende commerciële partij, dan is daarover in de Advertenties informatie achterwege gebleven en ook elders niets te vinden.

Het College van Beroep oordeelde onlangs in de *Boeren houden van koeien*-uitspraak dat als informatie over de betrokkenheid van een achterliggende organisatie (in dat geval NZO) of andere informatie over het achterliggende commerciële belang achterwege blijft, er sprake is van het ontbreken van essentiële informatie als bedoeld in artikel 8.3 aanhef en onder c NRC. Het betekent tevens dat mogelijk sprake is van een overtreding van artikel 13 NRC (m.b.t. vergelijkende reclame), omdat – als het Meldpunt, zonder dat te vermelden in de Advertenties, zou dienen als spreekbuis/platform voor een achterliggende commerciële partij wier identiteit en betrokkenheid verhuuld is voor de geadresseerden van de Advertenties – dan in wezen sprake is van reclame (mede) afkomstig van een concurrent van de partijen waarvan Kpf de belangen

behartigt (PURschuimproducenten en -aanbrengers). Kpf behoudt zich het recht voor om zijn klacht te dien aanzien alsdan uit te breiden in het licht van artikel 13 NRC. Tevens kan de verborgen betrokkenheid van een achterliggende partij een aanvullende omstandigheid zijn voor de Commissie om de Advertenties oneerlijk te achten, in de zin van artikel 7 NRC.

Gezien het voorgaande verzoekt Kpf de Commissie gebruik te maken van haar onderzoeksbevoegdheden uit hoofde van artikel 15 van het Reglement van de Reclame Code Commissie en het College van Beroep, alsmede artikel 15 NRC. Kpf verzoekt de RCC die maatregelen van onderzoek en/of controle te nemen die de RCC noodzakelijk voorkomen, om vast te stellen of er achterliggende belangen zijn, en zo ja, welke belangen dit zijn, onder andere door het Meldpunt te verzoeken hierover duidelijkheid te verschaffen en antwoord te geven op de eerdere vraag van Kpf of een partij met een commercieel belang de Advertenties van het Meldpunt heeft betaald.

Overige opmerkingen

Voor zover de Commissie, meent dat de Advertenties (deels) op andere gronden dan die door Kpf worden aangevoerd in strijd zijn met enige bepaling van de NRC, daaronder begrepen de Bijzondere reclamecodes of Bijzondere reclamecodes, verzoekt Kpf de Commissie nadrukkelijk om haar beoordeling uit te breiden tot dergelijke gronden en die te betrekken bij haar eventuele aanbeveling. Kpf verzoekt de Commissie daarbij de NRC ook naar de geest toe te passen, conform artikel 16 NRC.

Conclusie

Kpf verzoekt de Commissie de klacht in behandeling te nemen en:

- a. deze geheel of – voor zover de Commissie daartoe aanleiding ziet – gedeeltelijk toe te wijzen, zo mogelijk met aanvulling van de rechtsgronden;
- b. haar onderzoeksbevoegdheden uit hoofde van artikel 15 Reglement van de Reclame Code Commissie en het College van Beroep, alsmede artikel 15 NRC, te gebruiken teneinde vast te stellen of er achterliggende belangen zijn, en zo ja, welke belangen dit zijn;
- c. voor zover tijdens de procedure blijkt dat een concurrent van (de leden van) Kpf achterliggende belangen heeft bij de Advertenties, Kpf in staat te stellen een klachtonderdeel toe te voegen met betrekking tot vergelijkende reclame;
- d. voor zover de klacht wordt toegewezen, het Meldpunt aan te bevelen niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken dan wel een andere maatregel op te leggen die de Commissie passend acht als de Commissie voor een aanbeveling geen grond zou zien;
- e. voor zover de klacht wordt toegewezen, het Meldpunt aan te bevelen zich te onthouden van het verhullen van achterliggende belangen en belanghebbenden bij zijn reclame-uitingen.

Samenvatting van het verweer

De klacht is gemotiveerd weersproken. Op het verweer zal, voor zover van belang, worden teruggekomen in het oordeel.

De mondelinge behandeling

De standpunten van partijen zijn nader toegelicht aan de hand van overgelegde pleitnota's. Op die toelichting zal, voor zover van belang, worden teruggekomen in het oordeel van de Commissie.

Het oordeel van de Commissie

1.

De klacht betreft twee als zodanig aangeduide 'advertenties' van de Stichting Meldpunt PURslachtoffers. Klager vindt deze advertenties op diverse punten in strijd met de NRC, meer in het bijzonder met de artikelen 2, 5, 6, 7, 8, 9 en 10 NRC.

2.

De Commissie stelt bij haar oordeel het volgende voorop:

a.

Volgens verweerder dient de klacht niet-ontvankelijk te worden verklaard, omdat niet duidelijk zou zijn, zoals het in de pleitnota is geformuleerd: "wie er precies schuilgaat achter de klager". Dit verweer kan niet slagen. Voldoende duidelijk is door wie de klacht is ingediend. In dit verband overweegt de Commissie dat in de onderdelen 1 en 2 van de klacht is meegedeeld dat Kpf een werkgroep is van de Nederlandse Vereniging van Polyurethaan hardschuim-fabrikanten (NVPU), dat Kpf een platform is dat is opgericht op initiatief van de PUR-schuimsector (met als doel om informatie te verstrekken die bijdraagt aan het vergroten van de duidelijkheid over veiligheid, duurzaamheid en juiste toepassing van gespoten PUR-schuim) en dat bij Kpf onder meer zijn aangesloten officieel gecertificeerde verwerkers die specifiek gecertificeerd zijn voor het aanbrengen van gespoten PUR-schuim, leveranciers van de grondstoffen van PUR-schuim, certificeringsinstellingen en diverse Europese en Nederlandse brancheverenigingen voor de (PUR-)isolatiesector.

b.

Klager heeft de vraag opgeworpen of er bij de bestreden uitingen sprake is van achterliggende (commerciële) belangen, meer in het bijzonder of verweerder fungeert als spreekbuis/platform voor Tonzon of een andere commerciële concurrent van gespoten PURschuimproducenten en -aanbrengers.

Desgevraagd heeft verweerder ter zitting aan de voorzitter meegedeeld dat de uitingen niet zijn betaald door Tonzon, maar door een derde met als voorwaarde dat deze derde anoniem blijft. Verweerder heeft verder verklaard dat de directeur van Tonzon betrokken is bij verweerder als adviseur en dat het daarom niet verwonderlijk is dat Tonzon in haar reclame-uitingen verwijst naar hetzelfde bronmateriaal als verweerder. Verweerder heeft nog nooit financiële steun gekregen van Tonzon en heeft nooit op haar website of op andere wijze aan Tonzon gerefereerd als alternatief voor isolatie.

De Commissie ziet onder de gegeven omstandigheden onvoldoende aanleiding om nader te onderzoeken wie de reclame-uitingen van verweerder heeft gefinancierd, zoals door klager verzocht. .

c.

De Commissie zal zich bij haar oordeel beperken tot toetsing van de inhoud van de uitingen aan de NRC. Zij zal zich niet uitlaten over hetgeen verweerder ter zitting heeft gesteld over het volgens verweerder bestaande doel (verweerder het zwijgen opleggen) van de onderhavige klacht.

3.

Tussen partijen is niet in geschil dat de bestreden advertenties moeten worden aangemerkt als reclame in de zin van artikel 1 NRC.

Naar het oordeel van de Commissie is er sprake van reclame voor denkbeelden, in die zin dat verweerder in beide uitingen uitdrukking geeft aan zijn zorgen en bedenkingen over gespoten PUR-schuim, zowel uit oogpunt van veiligheid en gezondheid, als wat betreft milieu-aspecten.

In dit geval dient de vraag te worden beantwoord of de wijze waarop verweerder bovenbedoelde zorgen en bedenkingen uit met zich brengt dat de advertenties in strijd zijn met de NRC. Daarbij zullen de advertenties los van elkaar, als op zichzelf staande reclame-uitingen, worden beoordeeld,

Bij die beoordeling geldt dat het verweerder vrij staat om in reclame-uitingen haar mening over PUR-schuim kenbaar te maken, met als doel het creëren van bewustzijn bij het algemene publiek over de volgens haar nadelige gevolgen van het gebruik daarvan. Voor een dergelijke opiniërende verkondiging van een denkbeeld in reclame, die als doel heeft een bijdrage aan het maatschappelijk debat te leveren, geldt in beginsel een ruime vrijheid van meningsuiting. Bij de beoordeling van de bestreden uiting stelt de Commissie zich dan ook terughoudend op. Zij beperkt haar toetsing tot de vraag of verweerder de grenzen van de vrijheid van meningsuiting overschrijdt. Daarbij is in ieder geval van belang of de uitingen van verweerder voldoende grondslag vinden in de feiten.

4.

Met betrekking tot de verschillende advertenties en daartegen gerichte bezwaren overweegt de Commissie als volgt

5.

Advertentie 2023.

Bewering 1, 2023:

Klager heeft de juistheid van de mededeling *"Dat is de reden dat veel mensen wiens huis met gespoten purschuim is geïsoleerd niet meer in hun woning kunnen blijven wonen"* gemotiveerd bestreden.

In reactie hierop heeft verweerder voor zover hier van belang meegedeeld dat verweerder voldoende onderbouwing heeft "voor de bewering dat isolatie met gespoten PUR-schuim ernstige gezondheidsklachten kan veroorzaken, wat in sommige gevallen heeft geleid tot verhuizingen". Verder is het Meldpunt, aldus verweerder, "in 2013 opgericht door mensen (gezinnen) die allen niet meer in hun woningen konden verblijven", "hebben allen andere woonruimte moeten betrekken, en is het merendeel gecompenseerd door degene die verantwoordelijk was voor de PUR-isolatie", waarbij het "bedragen" betreft van "enkele tienduizenden tot honderdduizenden euro's". Ook meer recent hebben bewoners hun woning moeten verlaten, zoals in Vriezenveen, Elst (Ut) en andere steden. Alles aldus verweerder.

Ter zitting heeft verweerder desgevraagd meegedeeld dat het Meldpunt is opgericht door 14 bewoners die hun huis moesten verlaten en dat over het begrip "veel mensen" discussie mogelijk is, maar dat verweerder bovenbedoeld aantal gevallen (*oprichters Meldpunt en recentere gevallen*) "veel" vindt.

Gezien hetgeen hierna onder bewering 1, 2024 weergegeven, is er wetenschappelijk onvoldoende onderbouwing voor de gestelde noodzaak voor verhuizing van mensen in wier huis PUR-schuim is gebruikt. Daarbij acht de Commissie het woord "veel", gezien de door verweerder gestelde aantallen, niet gerechtvaardigd. In zoverre appelleert de advertentie zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Bewering 2, 2023:

De hier bestreden tekstgedeelten zijn verspreid in de advertentie opgenomen. Over deze verschillende tekstgedeelten oordeelt de Commissie als volgt.

Klager heeft de juistheid van de zinsnede "*Het gaat bij gespoten PUR-isolatie om uiterst gevaarlijke stoffen*" niet, althans niet voldoende gemotiveerd weersproken. Dat er gevaarlijke stoffen zitten in gespoten purschuim is op zichzelf voldoende waarschijnlijk. Voor zover de klacht hiertegen is gericht, acht de Commissie deze klacht daarom ongegrond.

Iets verder in dezelfde alinea en aan het eind van de hierop volgende alinea staat:

"Gezonde mensen krijgen niet direct last van deze giftige, kankerverwekkende stoffen" respectievelijk

"Vooral tijdens het aanbrengen komen er zeer giftige en kankerverwekkende stoffen vrij".

Door deze tekstgedeelten, gezien in de context waarin deze mededelingen worden gedaan, wordt de indruk gewekt dat mensen, ook gezonde mensen, een gerede kans maken om ook bij een juiste toepassing van gespoten purschuim op den duur last te krijgen van giftige, kankerverwekkende stoffen, die vooral tijdens het aanbrengen van PURschuim vrij zouden komen.

Naar het oordeel van de Commissie heeft verweerder de juistheid van deze suggestie niet, althans niet voldoende aannemelijk gemaakt. In zoverre appelleert de advertentie zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

De mededeling "*De stoffen die bij het aanbrengen van pur vrijkomen, zijn namelijk zeer giftig en kunnen ernstige gezondheidsklachten veroorzaken*" rechts in de advertentie, onder het kopje "Wettelijke verplichtingen", moet worden gelezen in de context van de opmerking daarboven, namelijk: "*De PUR-spuiters moeten kunnen aantonen dat ze de verplichte opleiding met succes hebben afgerond*".

Ook deze uiting appelleert zonder dat daar voldoende rechtvaardiging voor is aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC omdat niet, althans niet voldoende aannemelijk is geworden dat "ernstige gezondheidsklachten" kunnen worden veroorzaakt zoals gesteld in de advertentie.

Bewering 3, 2023:

Gegeven de klacht en de motivering daarvan heeft verweerder zijn stelling

"Dat geldt ook voor de omgeving van de vrachtwagens waar de vaten met chemicaliën zijn opgeslagen" voldoende onderbouwd. Verwezen wordt naar een in het verweer opgenomen tabel uit het in de advertentie genoemde Canadese onderzoek.

Verder heeft klager niet weersproken dat in het door klager opgevoerde RPS-rapport staat dat er geen onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van isocyanaten, terwijl isocyanaten, zo heeft verweerder bij verweer gesteld, bekend staan als schadelijke stoffen die ernstige gezondheidsklachten kunnen veroorzaken. Verweerder heeft uit dit rapport geciteerd:

"Isocyanaten zijn bij de opslag van de vrachtwagen niet aantoonbaar, helaas is de meting van de isocyanaten ter hoogte van het pompedeelte door pompuitval niet gelukt".

Gelet op het bovenstaande acht de Commissie dit klachtonderdeel ongegrond.

Bewering 4, 2023:

"Om te voorkomen dat die giftige stoffen de woning binnendringen moeten vooraf alle openingen in de vloer worden afgedicht. Dit laten bedrijven vaak achterwege omdat dit te veel tijd kost."

In reactie op de klacht heeft verweerder ter onderbouwing verwezen naar het gestelde over "niet afdichten" in "hoofdstuk 4.1" van het verweer. De Commissie begrijpt dat verweerder bedoelt "hoofdstuk 5.1".

Naar het oordeel van de Commissie rechtvaardigt hetgeen in hoofdstuk 5.1 over niet afdichten is vermeld de mededeling *"Dit laten bedrijven vaak achterwege omdat dit te veel tijd kost."* niet.

Op pagina 12 onder 3 van het hoofdstuk staat:

"Mogelijke verbindingen tussen de lucht in de kruipruimte en de lucht in de woning, (...) worden niet altijd vooraf dichtgemaakt vóórdat gestart wordt met het aanbrengen van de gespoten PUR-schuim isolatie",

en op pagina 13, alinea 2,:

"Een ander voorschrift dat door de CI's als mogelijk lastenverzwarend is genoemd, betreft het dichten van openingen en kieren meet een ander isolatiemateriaal dan het aan te brengen PUR-schuim."

Bovengenoemde passages vormen onvoldoende rechtvaardiging voor de conclusie dat bedrijven het afdichten "vaak" achterwege laten, "omdat dit teveel tijd kost". In dit opzicht appelleert de uiting zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Bewering 5, 2023:

"NIBE stelt in de milieuclassificatie dat gespoten purschuim voor het milieu een onaanvaardbare keus is. [...] Er is heel veel energie nodig die verloren gaat omdat je het later bij het slopen niet meer kunt terugwinnen. Bij verhitting van purschuim voor recycling komt blauwzuur vrij en giftige isocyanaten. [...] Milieu Centraal adviseert voor vloeren met vloerverwarming tenminste (sic) RC = 5,0 m2K/W toe te passen. Deze waarde kun je met purschuim niet in één dag bereiken."

In de hier bestreden tekstgedeelten uit verweerder zijn standpunt over milieu-aspecten van PURschuim. Daarbij wordt verwezen naar informatie van NIBE (Nederlands Instituut voor

Bouwbiologie en Ecologie en Milieu Centraal). Dat klager kritiek heeft op (de website van) NIBE betekent nog niet dat de onderhavige verwijzing naar NIBE de uiting ontoelaatbaar maakt.

In dit verband overweegt de Commissie dat verweerder bij verweer heeft meegedeeld dat de site

van Milieu Centraal bij de beoordeling van verschillende isolatieproducten uitdrukkelijk gebruik maakt van het NIBE, dat de rijksoverheid op de site van RVO uitdrukkelijk verwijst naar Milieu

Centraal, en dat ook klager verwijst naar de site van Milieu Centraal.

Recyclebaarheid

Klager heeft diverse bezwaren geuit tegen het tekstgedeelte *"Er is heel veel energie nodig die verloren gaat omdat je het later bij het slopen niet meer kunt terugwinnen. Bij verhitting van purschuim voor recycling komt blauwzuur vrij en giftige isocyanaten"*.

Deze bezwaren leiden niet tot het oordeel dat de uiting gelet op dit tekstgedeelte ontoelaatbaar is. De Commissie overweegt daartoe het volgende.

Ten eerste wordt niet gesuggereerd dat recycling van PUR-schuim uitsluitend mogelijk zou zijn door middel van verbranding, ook niet nu in de advertentie geen andere methoden van recycling worden genoemd. Verder is in de klacht gewezen op het *mogelijk* ontstaan van giftige gassen, in geval van energieterugwinning. Dat het probleem van het mogelijk ontstaan van giftige gassen volgens klager succesvol kan worden verholpen door middel van "procesmatige oplossingen", maakt dit niet anders.

De stelling dat energie verloren zou gaan die later niet meer zou kunnen teruggewonnen is volgens klager in strijd met de waarheid en misleidend, omdat kenmerken van gespoten PUR-schuim op onjuiste wijze zouden worden gepresenteerd. Klager heeft deze stelling echter niet nader toegelicht.

Daar tegenover heeft verweerder in reactie op de klacht gesteld dat gespoten PURschuim wellicht in theorie recyclebaar, maar praktisch en economisch niet. Ter onderbouwing hiervan heeft klager onder meer gewezen op informatie over recyclebaarheid van gespoten PURschuim op de website van klager, waarin onder meer staat:

"Gespoten PURschuim is in de basis te recyclen, maar het wordt in de praktijk nog niet op grote schaal gedaan. De technieken om het materiaal te separeren zijn nog relatief duur en er is weinig materiaal beschikbaar".

Verder heeft verweerder onder verwijzing naar een uitspraak van de Rechtbank Overijssel aangegeven dat het bouw materiaal van een woning in Vriezenveen, waaraan PUR-schuim gehecht was, voor € 61.773,17 moest worden verwijderd als chemische afval.

Minimale RC-waarde

De mededeling *"Deze waarde kun je met purschuim niet in één dag bereiken."* moet worden gelezen in de context van de daaropvolgende zin namelijk: *"Ze moeten dus nog een keer terugkomen om een toekomstbestendige isolatiewaarde te bereiken"*.

Verweerder heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat de minimale RC-waarde van 5 alleen theoretisch in één dag kan worden bereikt, door niet, althans niet voldoende weersproken te stellen dat niet kan worden volstaan met 3 lagen van 4 cm, en dat na 3 lagen 12 uur moet worden gewacht.

Gelet hierop acht de Commissie dit klachtonderdeel ongegrond.

Bewering 6, 2023:

De mededeling *"Huurders met een zwakke gezondheid worden niet in bescherming genomen."* moet worden gelezen in de context van de zin daarvoor, namelijk:

"Om gedoe vooraf te voorkomen vertellen woningbouwcorporaties niet altijd aan de huurders dat ze purschuim zullen krijgen en dat ze het huis uit moeten. De mededeling ziet dus op huurders van woningbouwcorporaties."

Naar het oordeel van de Commissie heeft verweerder niet voldoende aannemelijk gemaakt dat woningbouwcorporaties aan huurders niet altijd de hier bedoelde informatie verstrekken. Ter onderbouwing van het hier bestreden tekstgedeelte heeft verweerder verwezen naar de als bijlage 3 overgelegde drie Inspectierapporten van SKO-IKOB. In elk van deze rapporten is, onder Randvoorwaarden, weliswaar vermeld dat de betreffende bewoner aangeeft "niet op de hoogte te zijn gesteld" wat betreft de voorwaarde: "Bewoners aantoonbaar geadviseerd gedurende en tot 2

uur na uitvoering niet aanwezig te zijn in de woning”, maar niet is gesteld of gebleken dat dit voorbeelden betreft waarbij een woningbouwcorporatie was betrokken.

Gelet op het bovenstaande wordt met de onderhavige bewering over het niet in bescherming nemen van huurders met een zwakke gezondheid zonder te rechtvaardigen redenen geappelleerd aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

De Commissie acht dit klachtonderdeel gegrond.

Bewering 7, 2023:

“Was u thuis tijdens het aanbrengen en kreeg u branderige ogen en geïrriteerde luchtwegen dan is er sprake van purschuim.”

In reactie op de klacht tegen deze bewering heeft verweerder onder meer meegedeeld:

“Al eerder hebben we afdoende aangetoond dat branderige ogen en geïrriteerde luchtwegen aandoeningen zijn die (kunnen) optreden bij het aanbrengen van gespoten PUR-schuim”.

Reeds op grond van deze verklaring acht de Commissie de bestreden uiting te absoluut.

Verweerder heeft immers niet voldoende aannemelijk gemaakt dat dergelijke klachten altijd het gevolg zijn van het aanbrengen van PURschuim.

In zoverre appelleert de uiting zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Bewering 8, 2023:

“Wanneer we er op tijd bij zijn kunnen er nog metingen georganiseerd worden. Met de huidige meetmethoden kunnen helaas lagere concentraties niet meer gemeten worden, hoewel ze nog wel giftig zijn.”

Klager heeft de juistheid van de mededeling *“Met de huidige meetmethoden kunnen helaas lagere concentraties niet meer gemeten worden, hoewel ze nog wel giftig zijn.”* gemotiveerd bestreden, door onder verwijzing naar bijlage 12 bij de klacht aan te geven dat relevante stoffen een detectiegrens hebben die voldoende beneden de blootstellingsgrens ligt die nadelige gezondheidsreacties teweeg kan brengen. Dat betekent dat de huidige meetmethoden voor risicostoffen die vrij kunnen komen ten tijde van het aanbrengen van gespoten PUR-schuimisolatie gevoelig genoeg zijn.

In bijlage 12, pagina 6 stelt (naam toxicoloog):

“De huidige meetmethoden voor de risicostoffen die vrij kunnen komen bij het spuiten van Pur-schuim zijn inderdaad gevoelig genoeg. De detectiegrens van deze methoden ligt ruimschoots (meer dan 10%) onder de grenswaarden die worden gehanteerd.”.

Gegeven deze klacht heeft verweerder de juistheid van de hier bestreden mededeling niet voldoende aannemelijk gemaakt. Niet kan worden volstaan met het verweer, voor zover hier relevant, dat de gebruikte meetmethoden hun beperkingen hebben en dat een studie van de Universiteit Gent het belang van grondige en accurate meetmethoden benadrukt.

Gelet op het bovenstaande appelleert de uiting op dit punt zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Bewering 9, 2023:

In de advertentie staat:

- *“Er zijn mensen die op het terras van hun woning zaten tijdens het aanbrengen en PUR-slachtoffer zijn geworden”.*

In reactie op het bezwaar tegen dit tekstgedeelte heeft verweerder verklaard dat deze mededeling is gebaseerd op meldingen die verweerder ontvangt. Daarnaast verwijst zij naar bijlage 14 bij het verweer waaruit blijkt dat de Canadese producent van lycene niet voor niets strenge veiligheidsmaatregelen heeft, namelijk “15 meter afstand voor 24 uur”.

De Commissie ziet daarom geen aanleiding om de bestreden mededeling in strijd met de NRC te achten.

Klager maakt ook bezwaar tegen de volgende uitingen:

- *“Dat geldt ook voor de omgeving van de vrachtwagens waar de vaten met chemicaliën zijn opgeslagen”*

Voor wat betreft deze mededeling verwijst de Commissie naar haar oordeel hiervoor onder Bewering 3.

- *“Ook in de omgeving van de kruipruimte-ventilatieopeningen kan de concentratie hoog oplopen”*

In reactie op het bezwaar tegen dit tekstgedeelte heeft verweerder verklaard dat het niet meer dan logisch is dat er bij ventilatieopeningen een verhoogde concentratie is, en verder dat die openingen er niet voor niets zijn en dienen te voldoen aan een bepaald volume. In dit verband heeft verweerder nogmaals verwezen naar voornoemde Bijlage 14 en een citaat daaruit, namelijk: *“Everyone (other than Isenene-certified spray technicians) must vacate the job site, remaining completely out of the building or at least 50 feet away, while the spray is applied and for at least 24 hours after spraying is completed to allow active ventilation of the job site and to ensure the foam chemicals are completely cured. No exceptions”.*

De Commissie ziet geen aanleiding om de advertentie, gelet op de hier bestreden mededeling in strijd met de NRC te achten.

- *“De veiligheidsvoorschriften die de leveranciers verplicht zijn te leveren zijn vaak veel strenger, mede omdat niet altijd zuivere uitgangsstoffen worden gebruikt”.*

In reactie op het bezwaar tegen dit tekstgedeelte heeft verweerder verklaard:

“We hebben dit reeds geïllustreerd met voorbeelden van die veiligheidsvoorschriften en aanwijzingen”. De Commissie begrijpt deze reactie aldus dat verweerder verwijst naar in ieder geval het gestelde op de pagina's 27 en 28 van het verweer, waar verweerder onder meer meedeelt dat het PU-Europa Arbo-werkboek een verplichte afwezigheid van 24 uur voorschrijft evenals de producent van Isenene in Canada.

De Commissie ziet geen aanleiding om de advertentie, gelet op de hier bestreden mededeling in strijd met de NRC te achten.

- *“De industrie bagatelliseert nog steeds te veel de gevaren van gespoten pur-schuim.”*

Gezien de inhoud van de hele advertentie zal de gemiddelde lezer van de advertentie deze mededeling begrijpen als het (eenzijdige) standpunt van verweerder over de industrie op het gebied van gespoten PURschuim.

De Commissie ziet geen aanleiding om de advertentie, gelet op de hier bestreden mededeling in strijd met de NRC te achten.

- *“Om goedkoper te kunnen werken, worden in Nederland vaak minder zuivere batches gebruikt (van één of beide componenten) waardoor er meer en nog giftigere stoffen in de woning kunnen komen.”*

Ter onderbouwing van deze stelling heeft verweerder verwezen naar Bijlage 12 bij de klacht, waarin op pagina 7 (door *(naam toxicoloog)* wordt gesteld:

"Dat er onzuiverheden in elke batch zitten staat vast"

Vervolgens stelt *(naam toxicoloog)* echter ook:

"Dat in NL de minder zuivere batches worden gebruikt om kosten te besparen is nogal een boude bewering. Alle reden om hier meer informatie over te vragen".

Gelet op het bovenstaande heeft verweerder de juistheid van het gehele bestreden tekstgedeelte niet voldoende aannemelijk gemaakt. In zoverre appelleert de advertentie zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

6.

Advertentie 2024.

Bewering 1, 2024:

"Bovendien heeft het gebruik van PUR-schuim tot nu toe bij velen blijvend letsel veroorzaakt, wat de kwaliteit van hun leven ernstig heeft aangetast. [...] een product dat ernstige gezondheidsschade heeft veroorzaakt en zal blijven veroorzaken bij onschuldige burgers. [...] Het meldpunt (sic) PURslachtoffers zet zich in voor bestaande slachtoffers en wil nieuwe slachtoffers voorkomen. [...] Voorkom nog meer slachtoffers.[...] Het antwoord is van belang voor toekomstige slachtoffers die onvermijdelijk zullen vallen bij ongewijzigd beleid. [...] Hoe kan deze ernstige "nevenschade" worden gerechtvaardigd?"

In reactie op de klacht tegen deze beweringen heeft verweerder zich op het standpunt gesteld dat niet alleen het negeren van regels, maar ook het hanteren van verkeerde voorschriften (kunnen) leiden tot gezondheidsklachten. Door hetgeen verweerder in dit verband heeft gesteld, is echter niet aannemelijk geworden dat het gebruik van PUR-schuim tot nu toe "bij velen blijvend letsel veroorzaakt". Dit geldt ook voor de mededeling: *"een product dat ernstige gezondheidsschade heeft veroorzaakt en zal blijven veroorzaken bij onschuldige burgers"*. Meer in het bijzonder is niet komen vast te staan welke gezondheidsschade verweerder hier precies bedoelt.

In zoverre appelleert de uiting zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

2. Bewering 2, 2024:

"Het HFO-gas dat als drijfgas wordt gebruikt, vervangt weliswaar het schadelijke CFK en HFK, maar valt uiteen in o.a. PFAS, dat inmiddels in Europa op de lijst staat om uitgefaseerd te worden. [...] We sluiten nu nog onze ogen voor het feit dat bij sloop van woningen en gebouwen waarin PUR-schuim met CFK is verwerkt het CFK vrijelijk naar de atmosfeer ontwijkt terwijl de ozonlaag nog steeds niet volledig is hersteld. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de sloop van gebouwen waarin PUR-schuim met HFK-gassen is toegepast."

In reactie op het bezwaar tegen deze tekstgedeelten heeft verweerder onder meer verklaard dat er HFO's zijn die uiteenvallen in PFAS. Dat rechtvaardigt echter nog niet de mededeling *"Het HFO-gas dat als drijfgas wordt gebruikt (...) valt uiteen in o.a. PFAS."* Dat impliceert immers dat dit HFO-gas altijd uiteenvalt in PFAS en daarvoor is onvoldoende naar voren gebracht.

In zoverre appelleert de uiting zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Volgens klager wordt een incompleet beeld gepresenteerd, omdat in de advertentie niet is vermeld dat water sinds enkele jaren een populair alternatief is voor hfo-drijfgas,

Dat deze vermelding ontbreekt, betekent nog niet dat de uiting daardoor in strijd met de NRC is. In dit verband overweegt de Commissie dat verweerder heeft meegedeeld dat Royal Haskoning DHV waarschuwt voor de gevaren daarvan en pleit voor meer onderzoek. Verweerder citeert het volgende uit pagina 48 van dit onderzoek:

"Omdat watergeblazen producten een kleine kans hebben op het vormen van een ZZS (MDA), dienen deze getest te worden volgens de komend emissierichtlijn zodra deze beschikbaar is, om in aanmerking te komen voor subsidie".

Tegen de overige mededelingen (*"We sluiten nu nog onze ogen voor het feit dat bij sloop van woningen en gebouwen waarin PUR-schuim met CFK is verwerkt het CFK vrijelijk naar de atmosfeer ontwijkt terwijl de ozonlaag nog steeds niet volledig is hersteld. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de sloop van gebouwen waarin PUR-schuim met HFK-gassen is toegepast."*) heeft klager, onder verwijzing naar Bijlage 15 bij de klacht, als bezwaar geuit dat gespoten PUR-schuim geen cfk's en/of hfk's bevat die de ozonlaag aantasten. In Bijlage 15 stelt (naam toxicoloog) op pagina 10, voor zover hier van belang:

"Het Meldpunt wekt (...) de indruk dat gespoten PUR-schuim, zoals dit momenteel wordt toegepast, bijdraagt aan schade aan de ozonlaag".

In reactie op dit bezwaar heeft verweerder meegedeeld dat jarenlang zo'n 150.000 woningen in Nederland voorzien zijn van PUR-schuim met CFK dan wel HFK en dat bij de sloop van woningen en gebouwen waarin dergelijk PUR-schuim is verwerkt deze schadelijke gassen vrij kunnen komen, hetgeen bijdraagt aan de aantasting van de ozonlaag.

Gelet op dit verweer en de gebrekkige onderbouwing van dit onderdeel van de klacht acht de Commissie voornoemde mededelingen niet ontoelaatbaar.

Bewering 3, 2024:

"Wanneer een miljoen woningen met PUR worden geïsoleerd, komt er zo bewust ongeveer een ton carcinogeen MDA in het milieu terecht. [...] Toxicologen wijzen erop dat er geen subsidie zou moeten gaan naar isolatiematerialen die bijdragen aan het kankerverwekkende gehalte in onze leefomgeving."

Klager heeft de juistheid van de stelling *"Wanneer een miljoen woningen met PUR worden geïsoleerd, komt er zo bewust ongeveer een ton carcinogeen MDA in het milieu terecht."* gemotiveerd weersproken.

Daarbij is, onder meer aangevoerd dat MDA alleen wordt gevormd als tijdens de PUR-schuimvorming de reactie van isocyanaten met polyolen niet snel genoeg verloopt en er onvoldoende MDI beschikbaar is om MDA door te laten reageren tot een stabiel polymeer. In dit verband heeft klager de Gezondheidsraad geciteerd, als volgt:

"Isocyanaten die niet snel met polyolen reageren zullen met andere stoffen reageren, zoals met water. Bij die reactie wordt methyleendiphenyldiamine (MDA) gevormd. In de juiste omstandigheden reageert MDA vervolgens verder met MDI tot een polyurea dat net als het polyurethaan in PUR-schuim een stabiel polymeer is. Bij onvoldoende beschikbaar MDI kan bij deze reactie echter MDA overblijven. MDA is een vaste stof met een hoog kookpunt."

MDA hoort niet in PUR-schuim aanwezig te zijn en als dit toch het geval is, gaat het om sporen, aldus klager. Als MDA al "in het milieu" terecht zou komen, resulteert dit niet in blootstelling van burgers: als er al MDA gevormd zou worden, betreft dit een vaste stof, die in feite gevangen zit in

het PUR-schuim. Van blootstelling van burgers aan MDA kan dan ook geen sprake zijn, zo heeft klager gesteld.

Aanvullend heeft klager nog opgemerkt dat gespoten PUR-schuimproducten die door gecertificeerde bedrijven mogen worden verwerkt, moeten voldoen aan de Emissierichtlijn Gespoten PUR-schuim en dat conform deze richtlijn productmonsters worden getest op aanwezigheid van MDA. De maximale hoeveelheid MDA die in gespoten PUR-schuim mag zitten bedraagt 5 milligram per kilogram gespoten PUR-schuim, hetgeen volgens recent onderzoek een veilige en strenge grenswaarde is, aldus klager.

Gegeven deze klacht heeft verweerder niet voldoende aannemelijk gemaakt dat de stelling *"Wanneer een miljoen woningen met PUR worden geïsoleerd, komt er zo bewust ongeveer een ton carcinogeen MDA in het milieu terecht"* juist is. Wat dit betreft kan niet worden volstaan met de op pagina 46 van het verweer opgenomen tabel en de toelichting van verweerder daarbij.

Gelet op het bovenstaande appelleert de uiting zonder te rechtvaardigen redenen aan gevoelens van angst als bedoeld in artikel 6 NRC.

Bewering 4, 2024:

"Gespoten PUR-schuim: een ongeregeld zootje met zwaar giftige stoffen."

Naar het oordeel van de Commissie ligt in de hier bestreden kop niet de suggestie besloten dat in het RHDHV-rapport wordt geconcludeerd dat PUR-schuim "een ongeregeld zootje zou zijn met zwaar giftige stoffen". Deze kop betreft, gezien de context van de gehele advertentie, duidelijk de mening van verweerder zelf.

Bewering 5, 2024:

"terwijl de schaduwkosten maar liefst €2,67 m² bedragen. Objectief gezien is deze isolatiemethode daarmee milieutechnisch onverantwoord. [...] Terwijl dit product als milieutechnisch onverantwoord is geclassificeerd. [...] Gespoten PUR-schuim valt daarmee in klasse 7b waardoor het als milieutechnisch onverantwoord wordt beoordeeld, zie de volgende printscreen. [...] Na registratie krijg je gratis toegang tot een schat aan onafhankelijke milieu-informatie."

De hier bestreden tekstgedeelten bevatten een mening van verweerder over milieu-aspecten van PUR-schuim. Daarbij wordt verwezen naar informatie van NIBE. Dat klager kritiek heeft op (de website van) NIBE betekent nog niet dat de onderhavige verwijzingen naar NIBE de uiting ontoelaatbaar maken. In dit verband verwijst de Commissie naar hetgeen hiervoor is overwogen met betrekking tot Bewering 5, 2023.

Verder staat het verweerder vrij om in de onderhavige advertentie te stellen: *"Na registratie krijg je gratis toegang tot een schat aan onafhankelijke milieu-informatie."* Niet is vast komen te staan dat de verstrekte informatie niet onafhankelijk tot stand is gekomen.

Bewering 6, 2024:

"Gespoten PUR-schuim is geenszins circulair, omdat het aan alles vastkleeft, wat toekomstige generaties opzadelt met een grote hoeveelheid chemisch sloopafval."

De Commissie acht de hier bestreden tekst niet ontoelaatbaar. Zij overweegt daartoe dat "circulair" impliceert dat alles van een product wordt gebruikt bij het maken van een ander product, waardoor je geen afval overhoudt. Niet is gebleken dat daarvan al sprake is. Sterker nog, in noot 70 van de

klacht stelt klager: "Niet al het materiaal kan worden teruggewonnen omdat altijd een minimaal deel van het gespoten PUR-schuim vast zal blijven zitten aan muren, vloeren of plafonds".

Bewering 7, 2024:

"De aanbevelingen uit dat rapport zijn tot op heden grotendeels genegeerd".

De Commissie telt 32 aanbevelingen in het RHDHV-rapport. Klager stelt dat het RHDHV-rapport een lange lijst met aanbevelingen bevat, waarvan een deel bestemd is voor de overheid en een deel voor de branche. De branche heeft naar aanleiding van het RHDHV-rapport verschillende aanbevelingen overgenomen, aldus klager, waarvan klager een deel, namelijk 10 aanbevelingen heeft genoemd, met daarbij een toelichting.

Nog daargelaten dat verweerder kanttekeningen heeft geplaatst bij de wijze van overnemen van 7 van genoemde 10 aanbevelingen, heeft klager -gegeven voornoemd aantal van 32- niet voldoende onderbouwd dat de mededeling *"De aanbevelingen uit dat rapport zijn tot op heden grotendeels genegeerd"* onjuist is.

Gelet hierop acht de Commissie dit klachtonderdeel ongegrond.

Artikelen 5, 9 en 10 NRC

Klager heeft zich tot slot, meer algemeen, voor wat betreft beide advertenties beroepen op de artikelen 5, 9 en 10 NRC.

De Commissie ziet, na hetgeen hierboven reeds over deze advertenties is overwogen, geen aanleiding om te oordelen dat deze uitingen (ook) in strijd zijn met (één van) deze artikelen.

Gelet op het bovenstaande wordt als volgt beslist.

De beslissing

Gelet op het oordeel onder 5 acht de Commissie:

- Advertentie 2023 in strijd met artikel 6 NRC, voor zover het betreft de Beweringen 1, 2, 4, 6, 7, 8 en 9 (deels), en
- Advertentie 2024 in strijd met artikel 6 NRC, voor zover het betreft de Beweringen 1, 2 (deels) en 3.

De Commissie adviseert verweerder om niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken. Voor het overige wijst de Commissie de klacht af.

Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij het College van Beroep, onder gelijktijdige storting van het voor de behandeling van het beroep verschuldigde bedrag. Het beroepschrift dient binnen 14 dagen na dagtekening van deze beslissing in het bezit te zijn van het College van Beroep, waarvan het secretariaat gevestigd is te Amsterdam. Het postadres van het secretariaat is: postbus 75684, 1070 AR Amsterdam. Het beroepschrift kan daarnaast binnen deze termijn per e-mail worden verzonden aan klacht@reclamecode.nl.

Dossier 2025/00001

De voorzitter

mr. L. Voetelink

De secretaris

mr. J.H.M. Borret-Bouritius

Gewezen door mr. L. Voetelink, I. Ginder, mr. C.M. Schouwenaar, mr. C.H.M. van Vredenburg en mr. R. Zimmermann, leden.

Amsterdam, 24 juni 2025

Advertentie

Wordt uw woning binnenkort geïsoleerd? Let dan goed op!

Iedere werknemer van een isolatiebedrijf die vanaf 24 augustus 2023 gespoten PUR-isolatie aanbrengt, moet een opleiding hebben gevolgd over het veilig gebruik van dit gevaarlijke product.

Het gaat bij gespoten PUR-isolatie om uiterst gevaarlijke stoffen die volgens een ingewikkeld en gecontroleerd proces moeten worden aangebracht om de juiste chemische reactie te krijgen. Wanneer deze reactie niet optimaal verloopt kunnen er giftige gassen ontstaan die permanent uit de purschuimlaag blijven lekken. Dat is de reden dat veel mensen wiens huis met gespoten purschuim is geïsoleerd niet meer in hun woning kunnen blijven wonen. Ook bij een juiste toepassing komen lage concentraties giftige gassen vrij. Gezonde mensen krijgen niet direct last van deze giftige, kanker- en verwekkende stoffen, maar het is onbekend wat langdurige blootstelling doet met de gezondheid van de mensen.

Het is daarom van het allergeen belang dat het chemische proces goed en gecontroleerd verloopt. De Nederlandse kruipruimte geldt als de moeilijkste plek om dit gecompliceerde proces goed te laten verlopen, vooral omdat deze plekken vaak vochtig zijn. Vooral tijdens het aanbrengen komen er zeer giftige en kanker- en verwekkende stoffen vrij.

**Let er daarom op dat de voorschriften goed worden nageleefd.
Het gaat om uw woning en uw gezondheid.**

Gespoten PUR-isolatie wordt gevormd door twee componenten die beide giftige stoffen bevatten

Gespoten PUR-isolatie wordt gevormd door twee componenten die allebei giftige stoffen bevatten. Om te voorkomen dat die giftige stoffen de woning binnendringen moeten vooraf alle openingen in de vloer worden afgedicht. Dit laten bedrijven vaak achterwege omdat dit te veel tijd kost. Daarnaast moet tijdens het aanbrengen de lucht in de kruipruimte minimaal 30 keer per uur worden ververset om te voorkomen dat de concentratie giftige stoffen te hoog oploopt.

Bedrijven letten er echter vaak niet op waar de uitgang van de afzuigslang komt te liggen van waaruit de giftige stoffen in het milieu worden geblazen. Uit Canadees praktijkonderzoek blijkt dat in de omgeving van deze buisopening hoge concentraties van deze geurloze gifstoffen worden aangetroffen.

Dat geldt ook voor de omgeving van de vrachtwagens waar de vaten met chemicaliën zijn opgeslagen. Ook in de omgeving van de kruipruimte-ventilatieopeningen kan de concentratie hoog oplopen. Er zijn mensen die op het terras van hun woning zaten tijdens het aanbrengen en PUR-slachtoffer zijn geworden. Het Canadees onderzoek adviseert tenminste 15 meter uit de buurt te blijven. Dat advies is door tenminste één leverancier van purschuim componenten overgenomen.

Waarom eigenlijk purschuim?

NIBE stelt in de milieuclassificatie vloerisolatie dat gespoten purschuim voor het milieu een onaanvaardbare keus is. Er is heel veel energie nodig die verloren gaat omdat je het later bij het slopen niet meer kunt terugwinnen. Bij verhitting van purschuim voor recycling komt blauwzuur vrij en giftige isocyanaten. Daarnaast is gespoten purschuim niet circulair omdat het overall aan vastkleeft waardoor je later heel veel sloopafval krijgt.

Voor het klimaat moet je dus geen purschuim nemen, maar ook voor de energiebesparing is purschuim geen goede keus omdat de isolatiewaarde beperkt is. Milieu Centraal adviseert voor vloeren met vloerverwarming tenminste $RC = 5,0 \text{ m}^2\text{K/W}$ toe te passen. Deze waarde kun je met purschuim niet in één dag bereiken. Ze moeten dus nog een keer terugkomen om een toekomstbestendige isolatiewaarde te bereiken.

De Stichting Meldpunt PUR-slachtoffers wil helpen voorkomen dat er nog meer PUR-slachtoffers vallen

De industrie bagatelliseert nog steeds te veel de gevaren van gespoten purschuim. Isolatiebedrijven beweren zelfs dat het helemaal geen pur is dat ze spuiten maar een natuurlijk product. Om gedoe vooraf te voorkomen vertellen woningcorporaties niet altijd aan de huurders dat ze purschuim zullen krijgen en dat ze dan het huis uit moeten. Huurders met een zwakke gezondheid worden niet in bescherming genomen. Was u thuis tijdens het aanbrengen en kreeg u branderige ogen en geïrriteerde luchtwegen dan is er sprake van purschuim.

U kunt dit melden aan meldingen@meldpuntpurslchtoffers.nl.

Wanneer we er op tijd bij zijn kunnen er nog metingen georganiseerd worden. Met de huidige meetmethoden kunnen helaas lagere concentraties niet meer gemeten worden, hoewel ze nog wel giftig zijn.

Geurloos gifgas

Via de gele slang worden geurloze giftige stoffen naar buiten geblazen

Wettelijke verplichtingen

- De PUR-sputters moeten kunnen aantonen dat ze de verplichte opleiding met succes hebben afgerond.
- De stoffen die bij het aanbrengen van pur vrijkomen, zijn namelijk zeer giftig en kunnen ernstige gezondheidsklachten veroorzaken.
- Staan ze vandaag of morgen bij u op de stoep om pur te gaan spuiten, vraag dan de PUR-spuiter om zijn certificaat.
- Het is bij wet verboden tijdens het aanbrengen in uw woning te zijn en u mag pas twee uur nadat ze klaar zijn terugkeren in uw woning.

Verwerkingsvoorschriften kunnen zwaarder zijn dan de wet

- Vraag direct om de verwerkingsvoorschriften van de producten (opgesteld door de fabrikant) die zullen worden aangebracht.
- Om goedkoper te kunnen werken, worden in Nederland vaak minder zuivere batches gebruikt (van één of beide componenten) waardoor er meer en nog giftigere stoffen in de woning kunnen komen. De tijd dat u volgens de verwerkingsvoorschriften niet terug mag keren in de woning kan daardoor aanmerkelijk langer zijn dan de wettelijk verplichte afwezigheid.

- Nu is het wettelijk verboden om bij het spuiten van PUR-vloerisolatie in uw woning te zijn. Pas twee uur nadat het werk gereed is, mag u terugkomen in uw huis. De veiligheidsvoorschriften die de leveranciers verplicht zijn te leveren zijn vaak veel strenger, mede omdat niet altijd zuivere uitgangsstoffen worden gebruikt. Let daar dus op. Het gaat om uw gezondheid en die van uw bezoekers. Huisdieren kunnen door de giftige gassen ook gezondheidsschade oplopen. Breng dus ook uw troeteldier(en) naar een veilige omgeving.

Scan de code en zie wat er allemaal mis is met purschuim.

Contactgegevens Meldpunt
Stichting Meldpunt PUR-slachtoffers
info@meldpuntpurslchtoffers.nl
06 2539 2808
www.meldpuntpurslchtoffers.nl

PUR SLACHTOFFERS

Waarom nog steeds subsidie op gespoten PUR-schuim?

Het Meldpunt PUR Slachtoffers stelt de vraag aan onze volksvertegenwoordiging waarom de Rijksoverheid subsidie blijft verstrekken voor gespoten PUR-schuim, terwijl de schaduwkosten maar liefst €2,67 per m² bedragen. Objectief gezien is deze isolatiemethode daarmee milieutechnisch onverantwoord. Bovendien heeft het gebruik van PUR-schuim tot nu toe bij velen blijvend letsel veroorzaakt, wat de kwaliteit van hun leven ernstig heeft aangetast. Het Meldpunt PUR Slachtoffers vindt het onacceptabel dat belastinggeld wordt besteed aan een product dat ernstige gezondheidsschade heeft veroorzaakt en zal blijven veroorzaken bij onschuldige burgers, terwijl dit product als milieutechnisch onverantwoord is geclassificeerd. Hoe kan deze ernstige "nevenschade" worden gerechtvaardigd?

Voorkom nog meer slachtoffers

Het Meldpunt PUR Slachtoffers zet zich in voor bestaande slachtoffers en wil nieuwe slachtoffers voorkomen. Dit kan het best door het gebruik van gespoten PUR-schuim geheel te verbieden. Indien een verbod niet haalbaar is, pleiten wij ervoor om de subsidie op dit schadelijke en gevaarlijke isolatiemateriaal zo snel mogelijk stop te zetten.

Niet circulair

Gespoten PUR-schuim is geenszins circulair, omdat het aan alles vastkleeft, wat toekomstige generaties opzadelt met een grote hoeveelheid chemisch sloopafval. Het HFO-gas dat als drijfgas wordt gebruikt, vervangt weliswaar het schadelijke CFK en HFK, maar valt uiteen in o.a. PFAS, dat inmiddels in Europa op de lijst staat om uitgefaseerd te worden. Ook bevat PUR-schuim carcinogeen MDA. Wanneer een miljoen woningen met PUR worden geïsoleerd, komt er zo bewust ongeveer een ton carcinogeen MDA in het milieu terecht. Toxicologen wijzen erop dat er geen subsidie zou moeten gaan naar isolatiematerialen die bijdragen aan het kankerverwekkende gehalte in onze leefomgeving. Er bestaan alternatieven zonder carcinogenen, die logischerwijs de voorkeur verdienen. Wij vragen ons af: is het niet doelmatiger om de subsidie voor milieuschadelijke alternatieven zoals gespoten PUR-schuim stop te zetten, in plaats van extra subsidie toe te kennen voor milieuvriendelijke alternatieven? Een dergelijke verschuiving zou organisch plaatsvinden zonder dat er meer subsidie nodig is.

Oproep aan de Tweede Kamer

Wij verzoeken de Tweede Kamer om op 7 november 2024 bij de voorhang van de ontwerp-Subsidieregeling verduurzaming en onderhoud huurwoningen (SVOH) 2025 de schriftelijke vraag op te nemen waarom er nog steeds subsidie wordt verstrekt voor gespoten PUR-schuim. Het antwoord is van belang voor toekomstige slachtoffers die onvermijdelijk zullen vallen bij ongewijzigd beleid. Ook voor toekomstige generaties is dit antwoord relevant, omdat zij de verantwoordelijkheid zullen dragen voor de afhandeling van chemisch vervuild bouwafval. Met de huidige kennis en inzichten verdient de samenleving uitleg waarom er in 2024 alsnog is besloten door te gaan met het subsidiëren van deze milieubelastende isolatiemethode, en daarmee kosten en risico's naar de toekomst te verschuiven.

We sluiten nu nog onze ogen voor het feit dat bij sloop van woningen en gebouwen waarin PUR-schuim met CFK is verwerkt het CFK vrijelijk naar de atmosfeer ontsnakt terwijl de ozonlaag nog steeds niet volledig is hersteld. Hetzelfde soort probleem doet zich voor bij de sloop van gebouwen waarin PUR-schuim met HFK-gassen is toegepast. Gezien de toestand van ons klimaatprobleem is het de vraag of dit nog langer verantwoord is.

Het Meldpunt PUR Slachtoffers

■ Voorzitter

Gespoten PUR-schuim: Een ongeregeld zootje met zwaar giftige stoffen

Twee jaar geleden publiceerde Royal HaskoningDHV (RHDHV) een kritisch rapport over gespoten PUR-schuim. De aanbevelingen uit dat rapport zijn tot op heden grotendeels genegeerd. Gespoten PUR-schuim bevat een cocktail van giftige stoffen die onder vloeren of tegen daken wordt aangebracht. De risico's voor bewoners zijn groot: wanneer PUR-schuim onder de vloer wordt gespoten, mag er niemand in huis aanwezig zijn. Bij toepassing tegen het dak is het echter toegestaan dat bewoners erbij blijven, ondanks de giftige dampen die hierbij vrijkomen. De spuitser zelf moet wel beschermende kleding dragen, terwijl de persoon bij het toegangsluik – die toezicht houdt – geen bescherming hoeft te dragen. Om een te hoge gifconcentratie in de kruipruimte te voorkomen, is sterke afzuiging vereist. De afgezogen gifstoffen worden achteloos naar buiten afgevoerd, waarbij ze zich in de directe omgeving verspreiden – bijvoorbeeld zoals hier bij de wipkip.

Gespoten PUR-schuim

milieutechnisch onaanvaardbaar

NIBE maakt milieubeoordelingen op basis van de LCA gegevens van producten. Op deze manier kunnen de milieueffecten van verschillende producten objectief met elkaar worden vergeleken. NIBE heeft deze milieu informatie toegankelijk gemaakt via de website:

<https://www.nibe.info/nl>

Na registratie krijg je gratis toegang tot een schat aan onafhankelijke milieu-informatie.

Hieronder een printscreen van de webpagina met de classificatietabel VLOERISOLATIE. Daaruit blijkt o.a. dat de schaduwkosten van het gesubsidieerde in-situ PUR schuim € 2,67 per m² bedragen. Dat is 33 keer hoger dan het meest milieuvriendelijke product. Gespoten PUR-schuim valt daarmee in klasse 7b waardoor het als milieutechnisch onverantwoord wordt beoordeeld, zie de volgende printscreen.

Classificatietabel: VLOERISOLATIE			
Schaduwkosten			
Functiewaarde			
Niveau met milieuklasse			
Product	Milieuklasse	Schaduwkosten	Waarde
Thermisolatie	1	0,10	1,00
Voorspellend	2	0,20	2,00
Gevoelbaar	3	0,30	3,00
EPD-gevoelbaar	4	0,40	4,00
Gevoelbaar	5	0,50	5,00
Gevoelbaar	6	0,60	6,00
Gevoelbaar	7	0,70	7,00
Gevoelbaar	8	0,80	8,00
Gevoelbaar	9	0,90	9,00
Gevoelbaar	10	1,00	10,00
Gevoelbaar	11	1,10	11,00
Gevoelbaar	12	1,20	12,00
Gevoelbaar	13	1,30	13,00
Gevoelbaar	14	1,40	14,00
Gevoelbaar	15	1,50	15,00
Gevoelbaar	16	1,60	16,00
Gevoelbaar	17	1,70	17,00
Gevoelbaar	18	1,80	18,00
Gevoelbaar	19	1,90	19,00
Gevoelbaar	20	2,00	20,00
Gevoelbaar	21	2,10	21,00
Gevoelbaar	22	2,20	22,00
Gevoelbaar	23	2,30	23,00
Gevoelbaar	24	2,40	24,00
Gevoelbaar	25	2,50	25,00
Gevoelbaar	26	2,60	26,00
Gevoelbaar	27	2,70	27,00
Gevoelbaar	28	2,80	28,00
Gevoelbaar	29	2,90	29,00
Gevoelbaar	30	3,00	30,00
Gevoelbaar	31	3,10	31,00
Gevoelbaar	32	3,20	32,00
Gevoelbaar	33	3,30	33,00
Gevoelbaar	34	3,40	34,00
Gevoelbaar	35	3,50	35,00
Gevoelbaar	36	3,60	36,00
Gevoelbaar	37	3,70	37,00
Gevoelbaar	38	3,80	38,00
Gevoelbaar	39	3,90	39,00
Gevoelbaar	40	4,00	40,00
Gevoelbaar	41	4,10	41,00
Gevoelbaar	42	4,20	42,00
Gevoelbaar	43	4,30	43,00
Gevoelbaar	44	4,40	44,00
Gevoelbaar	45	4,50	45,00
Gevoelbaar	46	4,60	46,00
Gevoelbaar	47	4,70	47,00
Gevoelbaar	48	4,80	48,00
Gevoelbaar	49	4,90	49,00
Gevoelbaar	50	5,00	50,00
Gevoelbaar	51	5,10	51,00
Gevoelbaar	52	5,20	52,00
Gevoelbaar	53	5,30	53,00
Gevoelbaar	54	5,40	54,00
Gevoelbaar	55	5,50	55,00
Gevoelbaar	56	5,60	56,00
Gevoelbaar	57	5,70	57,00
Gevoelbaar	58	5,80	58,00
Gevoelbaar	59	5,90	59,00
Gevoelbaar	60	6,00	60,00
Gevoelbaar	61	6,10	61,00
Gevoelbaar	62	6,20	62,00
Gevoelbaar	63	6,30	63,00
Gevoelbaar	64	6,40	64,00
Gevoelbaar	65	6,50	65,00
Gevoelbaar	66	6,60	66,00
Gevoelbaar	67	6,70	67,00
Gevoelbaar	68	6,80	68,00
Gevoelbaar	69	6,90	69,00
Gevoelbaar	70	7,00	70,00
Gevoelbaar	71	7,10	71,00
Gevoelbaar	72	7,20	72,00
Gevoelbaar	73	7,30	73,00
Gevoelbaar	74	7,40	74,00
Gevoelbaar	75	7,50	75,00
Gevoelbaar	76	7,60	76,00
Gevoelbaar	77	7,70	77,00
Gevoelbaar	78	7,80	78,00
Gevoelbaar	79	7,90	79,00
Gevoelbaar	80	8,00	80,00
Gevoelbaar	81	8,10	81,00
Gevoelbaar	82	8,20	82,00
Gevoelbaar	83	8,30	83,00
Gevoelbaar	84	8,40	84,00
Gevoelbaar	85	8,50	85,00
Gevoelbaar	86	8,60	86,00
Gevoelbaar	87	8,70	87,00
Gevoelbaar	88	8,80	88,00
Gevoelbaar	89	8,90	89,00
Gevoelbaar	90	9,00	90,00
Gevoelbaar	91	9,10	91,00
Gevoelbaar	92	9,20	92,00
Gevoelbaar	93	9,30	93,00
Gevoelbaar	94	9,40	94,00
Gevoelbaar	95	9,50	95,00
Gevoelbaar	96	9,60	96,00
Gevoelbaar	97	9,70	97,00
Gevoelbaar	98	9,80	98,00
Gevoelbaar	99	9,90	99,00
Gevoelbaar	100	10,00	100,00

PUR-schuim milieutechnisch onaanvaardbaar

In-situ PUR-schuim (HFO-gas, HFO-1234FE)

Milieu-impact

NIBE Milieuklasse

7b

Schaduwkosten € 2,67

Milieu-impactgegevens

Klimaat op F1	1,1	42
Klimaat op F2	1,1	44
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstofstofstof	0,12	10,5
Stofstofstofstofstof		